

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Megjelenik minden pénteken 16 oldal terjedelemmel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII. ker., Práter-utca 44. sz.

Előfizetési ára külön:	
Egész évre	1.80
Fél évre	— .95
Negyed évre	— .50
Egyes szám ára 4 kr.	

Szerkesztik:
LEPSÉNYI MIKLÓS
és
NÉMETH GELLÉRT.

Mezőgazdával együtt:	
Egész évre	3.—
Fél évre	1.50
Negyed évre	— .80
Egy példány hirdetés ára 10 kr.	

A kalászt szedő apostolok.

Keresztények! csak keresztényeknél vásároljatok!

A néppárt él.

Egyetlen egy párt van, mely érintkezik a néppel, járja az országot választásokon kívül is s hirdeti eszméit, ismerteti elveit, kész elmenni a legkisebb faluba, kész szóba állni a leg-egyszerűbb parasztemberrel is bármikor. A többi pártok csak választások idejékor ismernek rá a szegény emberre, csak akkor ismerik meg, ha kerületre vadásznak. Nem úgy a néppárt. A többi pártok babéraikon a pihennek, de a néppárt fáradhatatlanul hirdeti a földi üdvösség evangéliumát. Míg a többi pártok tagjai hüs fürdőző helyeken pihenek ki a naplopás fáradoalmait, addig a néppárt elküldi képviselőit az ország minden részébe, hogy a nyomor igája alatt nyögő szegény népet vigasztalják, bátorítsák, buzdítsák, lelkesítsék s az elcsüggedéstől megmentésük. Mintha a néppárton kívül más párt nem is volna, csak a néppárttól tudjuk, hogy él, mert csak a néppárt mozog, csak a néppárt dolgozik.

A múlt vasárnap is három helyen tartott gyűlést. Zala, Vas és Pozsonymegyékben. Ezernyi ezer választó és nem választó, férfi és nő, idős és ifju lelkesedett e gyűléseken, melyeknek lefolyása fényes volt mind a három helyen. Messze vidékről egész rajokban vándorolt a jó nép a gyűlések színhelyére, hogy hallgathassa a néppárt apostolainak oktatásait. Megható volt látni Letenyére, Német-Gencsre és Szent-Mihályfára vivő utakon a nagy néptömeget hangyálfani, kezükbe bottal, vállukon tarisznyával, melybe egyszerű ebédjüket vitték a derék emberek. Bezzeg nem visznek magukkal tarisznyát azok, kik liberális gyűlésre mennek. Kell öneik ebédet kapniok, még pedig jó zsirosat, gondolják magukba. S ha ezt nem várhatnak, bizony nem huznák föl az ünneplőt s egy lépést se tennének. A néppárti embernek eszébe se jut, hogy ő vendégséget keressen, ételt és italt kívánjon. Azért viszi magával megrakott tarisznyáját is, hogy ne kelljen koplalnia. Egy-egynéppárti gyűlés kedvéért mérföldekig gyalogolnak a jó lelkűek, de látott-e már valaki olyan csoda-embert, ki liberális gyűlésre gyalog ment volna el? Ilyen csodát még nem látott a világ. Ebből is látszik, mily nagy különbség van a két párt között s milyenek az egyik párt hívei s milyenek a másikéi? A néppárt hívei önzetlenek és lelkesek, a liberális párté meg önzők és lelketlenek. A néppárt hívei a meggyőződés emberei, a liberális párté meg a has és gége barátai. A néppárt hívei a becsületben megingathatlanok, a liberális pártot pedig mindenestül, szőröstől-bőröstől együtt megvehetem, ha jobban győzöm pénzzel, mint a kormány. S mégis ezt a pártot üldözik, nem a liberális pártot. Még törvény szerint való

igazságot se adnak a néppárti embernek. Urak, urak, nagyon ostobán cselekesztek. Épen tinétek állana érdeketekben, hogy a becsületes embert gyámolítsátok, mert ha a becsületeséget elnyomjátok, ha az embert önző állattá teszitek, akiből minden magasabb eszmény kiveszett s csak a földieknek él, akkor el lehetnek készülve, hogy titeket ki fognak fejteni a bőrötökből. Ha nem is holnap, ha nem is holnapután, ha nem is ezen a héten, ha nem is a jelen esztendőben, ha nem is ebben században. De kifognak fejteni, az bizonyos. Talán unokáitok vére folyik el, de el fog folyni, mert ha az ember barom, akkor a legborzasztóbb barom. S azzal a gazsággal, melynél fogva a népet becsületeségeért, lelke erejéért, szilárdságáért üldözni merészlitek, valóságos barommá változtatjátok át. Hej, fognak még titeket átkozni azok az unokák, kiket talán most gyöngéd szeretettel térdeiteken ringatnak, mert ha kikel az a mag, melyet a becsületeség üldözésével és a becstelenség terjesztésével hintetek el, ügyjárhatnak mint Jezabel királyné, kinek vérét a kutyát nyalták föl. Magatok alatt vágjátok a fát. Hisz örülnötök kellene ha a nép szilárd, erős jellemű, megvásárolhatatlan, ha becsületes. Mily iszonyu bűn az, hogy ti a becsületeséget le akarjátok tiporni! Ilyet csak megbomlott agyu ember tehet. Józan eszű azonban nem. Felelni fogtok az Isten előtt e nagy bűnért, felelni s talán nem sokára, mert még ma is magához szólíthat.

Igaz, hogy mióta a néppárt a képviselőházban is elfoglalta helyét, azóta a nyilvános üldözés nem oly gyakori. Népgyűléseinket zavartalanul tarthatjuk, mert a zsandárok és hivatalnokok nem csinálnak rendetlenséget. Most már zsandárokat nem is szoktak gyűléseinkre kirendelni. Ép azért nincs is zavar sehol se. Alattomban azonban az üldözés egyre tart. Hisz egyes jegyzők még azt is megmerik tenni, hogy a néppárti emberre nagyobb adót vetnek ki, mint a liberálisra. Nem borzasztó ez? Hanem majd egyszer az orrára koppintunk az ilyen urnak, hogy arról koldul. Mi néppártiak sokat tudunk tünni, de mindent nem tünnünk ám el. Majd megtaláljuk sokalni a szemtelenkedést.

A néppártot holmi gyerekes szekaturával, boszantással nem lehet megijeszteni, vagy kirtani. A néppárt megy előre a maga útján, ha még oly kevésbé tetszik is életben léte. Gyűléseit egyre-másra rendezni fogja, ha még oly görbe szemmel néznek is rá. Lengeti zászlaját és hódít területeket, ha szivják is fogukat Bánffy ur tányérnyalói. A néppárt él. A néppárt lélekszik. A néppárt működik. A néppárt életet ad, öntudatot oszt, becsületeséget terjeszt. Istenem, milyen idők ezek, melyekben egy pártot e becsü-

letess
az ör
ták a
szárol
janak
Gyulá
urak.
maga
sokka
ragyo
hogy
sokka
hogy
toktól
Nem
szereti
lete u
sokára
árt az
üldöz
bennü
Nem f
S
dőzők,
röpln
M
Bánffy
pusztu
mivé l
A
A

A
gos köz
Pályiság

Vált
rágmegye
Radváns
nevezte Z
prémi fői
lavszky m
és Trenc
urral tört
galmat in
szágban
volna, ho
lésére szo
az eszes
Messze va

letességért üldöznek! Ilyet csak az ördög tehet s az ördög csatlósa.

De hát kiálljuk az üldözést is, amint kiállták az első keresztények a római pogány császárok véres üldözéseit. Csak üldözzenek, nyomjanak, börtönözzenek, tépjék husunkat a Miklos Gyulákat, Pulszky Károlyokat futni engedő ügyész urak. Ez nekünk nem árt. A mi napunk egyre magasabba emelkedik. Nem látjátok-e, hogy sokkal magasabban áll és sokkal tündöklőbbben ragyog, mint ezelőtt egy évvel? Nem látjátok-e, hogy táborunk egyre nő, egyre szaporodik és sokkal nagyobb mint az előtt? Nem látjátok-e, hogy eszméink hódítanak s zászlónk a Kárpátoktól az Adriáig minden halmon ott lobog? Nem látjátok-e, hogy a nép napról-napra jobban szereti a néppártot, míg a liberális urak becsülete úgy olvadoz, mint tavasszal a hó? Nem sokára egészen elolvad. Tehát nem ártott és nem árt az üldözés. Azaz: nem nekünk ártott. Csak üldöztek hát. Rajta! Hurcoljatok vérpadra bennünket. Uszítsátok reánk kopóitokat. Rajta! Nem félünk. A néppárt él, a néppárt terjed.

S élni fog akkor is, mikor ti zsarnok üldözők, por alakjában a szél szárnyain fogtok röpülni.

Mig a nép él, addig a néppárt is él; de Bánffy elpusztul, és az ő tényérnyalói is elpusztulnak, és az ő sötét cselekedetei is semmivé lesznek.

Az erő nálunk.

A jövő a miénk.

A keresztény fogyasztási szövetkezetek országos központi áruraktára minden árucikket szállít.
Pályiság: Budapest, Ferencz-körut 16. sz.

POLITIKAI HIREK.

Változások a főispáni karban. *Dániel László* Nógrádmegye főispánját ő feisége ez állásától fölmentette. *Radvanszky János* báró főrendiházi tagot pedig kinevezte Zólyommegye főispánjává. Hír szerint a veszprémi főispán is nem sokára menni fog. — Hát Szalvasszky még meddig marad dicsősége és öröme Pozsony és Trencsénmegyéknek? Azok után amik Szalvasszky urral történtek, magának a főispáni karnak kellene mozgalmat indítania, mert nem hiszem, hogy volna ez országban csak egyetlen ember, ki abban a véleményben volna, hogy ez az ismert ur a főispáni tekintély emelésére szolgálja. Talán Bánffy. De Bánffyról mi nem az eszes teremtmények között szoktunk emlékezni. Messze van tőle egy kicsit a nagy ész.

Megdorgált választási elnök. A csaccai választás előtte *Gebauer* Karoly csaccai adópénztáros volt. Ha *Gebauer* ur a kezelésére bizott pénzekkel úgy bánt, ahogy a kezelésére bizott választásnál a választókkal bánt, néhány százezernek kellene a csaccai adópénztárból hiányozni. Ő teste meg tudnánk azt az ügyességet, hogy *Csernoch* János esztergomi kanonok ajánlását nem fogadta el, mert állása az ajánló iven nem volt föltüntetve s *Lánczy* Leót egyszerűen kinevezte képviselővé. Ezért *Gebauer* urat a néppárt bevádolta a belügyminiszternél, ki magasra huzott szemöldökkel adta is a megbotránkozottat. Nyomban szigorú vizsgálatot indított *Gebauer* ellen, ütve a mellét, hogy majd megmutatja ő, miként kell a törvényeknek érvényt szerezni. A nagy hősködésből azonban nevetséges fiaskó lett. Azzal végződött ugyanis az ügy, hogy *Gebauer* urat dorgálásra ítélték, enyhítő körülménynek vevén, a törvényekben való járatlanságát. Ej ha! Hisz a katolikus pappokkal, kikre csak rá foghatják a törvénysértést, nem így szoktak elbánni. Őket nem mentetik a törvényekben való járatlansággal, hanem rövid úton bezárják őket. A liberalizmus nagyon szeret a szabadság, egyenlőség és testvériségről tartani prédikációt. No hát ilyen az a törvény előtt való egyenlőség, a liberalizmus szemüvegén át nézve. Süssétek meg!

Néppárti gyűlések.

A liberalizmus dicsősége vasárnapról vasárnapra hangzik az országban, amerre a néppárt gyűléseket. Az igaz hogy ettől a dicsérettől a liberális urak feje megfájdul s szivesen elengedné, de nem engedné el a nép, amely hallani akarja a néppárt embereit s lelkesedni kíván a néppárt eszméin. A múlt vasárnap is három helyen volt néppárti gyűlés: *Letenyén*, *Német-Gencsen* és *Sz.-Mihályfán*, Csallóközben. Mind a három gyűlés lélekemelő lelkesedés közt folyt le. A nép messze földről sietve jött a néppárti férfiak üdvözlésére és meghallgatására. A két első helyen a gyűléssel kapcsolatosan be is számolt a kerület képviselője s a beszámolók arról tanuskodtak, hogy a néppárt iránt való lelkesedés tüze nem kisebb, hanem egyre nagyobb lánggal lobog.

A három gyűlésről a következő tudósításaink vannak.

Lepsényi Miklós beszámolója.

Lepsényi Miklós, a letenyei (Zalamegye) kerület országgyűlési képviselője vasárnap e hó 17-én tartotta meg beszámolóját Letenyén, hová dr. *Marsovszky* Endre *Rakovszky* István s *Farkas* József országgyűlési képviselők és *Németh* Gellért szerkesztő kíséretében érkezett meg.

A beszámoló képviselőit, ki társaival Nagy-Kaniszáról kocsin ment Letenyére, kerületünk azon községei, melyeken útja keresztül vezetett, a legnagyobb lelkesedéssel és szeretettel fogadták. Így *Sormáson* mintegy 200 ember várta, kiknek nevében *Bokány* Farkas gazdaember üdvözölte gyónyőri beszéddel Lepsényit. Becsehelyen nagy sereg élén *Laskovits* Ferenc letenyei esperes fogadta a képviselőket, kiket innen hosszú kocsisor kísért Letenyére, a hol a beszámoló megtartandó volt.

Lepsényi és társai a *Kossuth*-téren felállított emelvényen foglaltak helyet, míg a szószék körül hat-hét ezerre tehető embertömeg állott.

Az első szónok Rakovszky István volt, a ki mint elnök, következő beszéddel nyitotta meg a gyűlést:

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Mindörökké Amen — felelte a nép. Mindörökké Amen, — ez volt a felelet és mikor mi kimegyünk a nép közé és ezzel a régi szép keresztény üdvözléssel köszöntjük egymást, akkor nem egyedül vallási érzelmiünknek adunk azzal kifejezést, mert ez a köszöntés manapság több. Ez ma egy harci riadó, a mely szerint az országban a pártok csoportosulnak: (Tetszés.) az egyik oldalon az istenfélő, a hithű, igaz keresztény nép, a másik oldalon az istentagadó liberalizmus. (Zajos helyeslés.)

En mindenhova nagy örömmel megyek el a népgyűlésekre; nagy örömmel, mert ott alkalmam nyílik nyilvánosan hitvallást tennem hitem és egyházam mellett; de sehova se mentem oly örömmel, oly szívesen, mint a hogy eljöttem a mai gyűlésre, ebbe a községbe, a hol a hithű katolicizmus egyik fellegvárát bírjuk, a mely Lepsényi Miklós barátomat, a ki a néppárttól elmékedett, irt, dolgozott már akkor, mikor még senki-nek sem volt arról fogalma, megválasztotta. (Hosszas eljenzés.)

Kedves barátaim! Nebéz időket élünk mi és mikor a mi kis, de elszánt csapatunk elhatározta, hogy a vallásán ejtett sérelmet nem fogja oly könnyedén elfelejteni, hogy ezt a minden terhekkel oly annyira tulcsigázott szegény népet istápolni, szóval, tanácsosál, tettel segíteni fogja, akkor mi nem hittük azt, hogy oly hamar és oly gyakran léphetünk majd érintkezésbe a néppel, mivel oly óriási akadályokat egy pártnak sem gördítettek elébe, mint nekünk. Nem létezett erőszak, a melylyel ellenünk fel nem léptek; nem létezett törvényszerűség, melyet ellenünk el nem követtek volna s mi mindig a törvény szabványai szerint járva el. elszántsággal és törvénytiszteletünkkel kivittük azt, hogy ma már szabadon, háborítlanul hirdetjük tanainkat. (Eljenzés.) Amerre mi jövünk, amerre mi megyünk, a nép, mint valami jóbaráthoz, közeledik hozzánk. Valóban megható volt, hogy sereglött utunkban körénk a nép, hogy rokonszenvének kifejezést adjon, mert ha eredményeket még nem tudunk is felmutatni, de tudja rólunk, hogy fáradunk, dolgozunk és működünk és a mit a népnek megígértünk, azt megtartottuk és meg is akarjuk tartani. (Hosszas, élénk eljenzés.)

Mit ígértünk? Ígértük azt, hogy az egyházpolitikai törvényeket addig, míg törvények, tisztelni fogjuk, mivel mint igaz keresztények kötelességünknek tekintjük, hogy a törvények előtt, a míg fennállnak, meghajoljunk, de nem adjuk ki a jogot, hogy minden megengedett eszköz megragadva, minden lehető módot megkísérítve, ezen törvények megmásítását, revízióját kivijjuk. (Hosszantartó helyeslés.) Arra törekszünk, hogy ezen törvények megváltoztatását kivijjuk, nemcsak azért, mivel sok zaklatással, sok alkalmatlansággal járnak (felkiáltások: de még mennyivel!) hanem azért is, mert ezek a törvények minket vallásos érzelmeinkben mélyen sértenek. (Igaz! Ugy van! Helyeslés.)

Nem beszélek csupán róla a férfiakról, hanem beszélek azokról, a kik szavukat nem emelheték fel: az asszonyokról. Nekem az az elvem, az a meggyőződés, hogy keresztény áliam hit nélkül nem létezhetik, mert keresztény hit nélkül keresztény család nincsen, a keresztény család pedig az államnak legbiztosabb alapja. (Zajos helyeslés.)

És kérdelem önöket, kik terjesztik a keresztény hitet? Kik a leghívőbbek? Nem-e a nők? Kítől tanultunk imádkozni? Nem-e tőlük? A nő Istennek legelső szol-

gája, a ki akkor tanítja a gyermeket imádkozni, mikor még alig dadog, szavát alig tudja felelteni. En ennek a keresztény nőnek meg akarom adni a keresztény házasság által egyedül nyújtott biztosítékot. (Helyeslés.) En nem akarom, hogy a férfi őt elvegye, vele élje legszébb idejét és mikor eljő a nyomor, a szenvedés ideje, elhagyhassa őt. A nő biztonsága csakis a keresztény házasság szentségében van meg és azért, mert ennek megengedését nem akarom megengedni, minden erőmmel oda fogok hatni, hogy a keresztény házasság előbbi méltóságába visszahelyeztessék. (Élénk tetszés. Felkiáltások: Segélje az Isten!)

Sokat mondhatnék még kedves barátaim, hogy mire kell törekednünk, de feleslegesnek tartom azt előadni, mivel az én igen tisztelt barátom, Lepsényi Miklós (Eljenzés.) ugyanis el fogja önöknek mondani; mert a mit mi elérni akarunk, azt az országgyűlés alatt elgyszer hangoztattuk; a mai gyűlésnek pedig az a feladata és célja, hogy önöket tájékoztassa, miképen tartottuk meg ígéreteinkezt.

A midőn tehát átadom neki a szót, nem mulasztom el, hogy meg ne emlékezzen azokról a férfiakról, a kik mint legelső tüzték ki az országban a néppárt zászlaját, kik, sajnos, nem harcolhatnak velünk az országházban, de a kik ma is fáradhatatlan vezérei a mi pártunknak. Ezek Zichy Nándor gróf és Esterházy Miklós Móríc gróf, a kiket az Ur Isten sokáig éltesse. (Eljenzés.)

A gyűlést ezennel megnyitom. (Hosszantartó lelkes eljenzés.)

Lepsényi Miklós beszéde.

Tisztelt barátaim és polgártársaim! Ha szólamokkal akarnék dobálódzni, könnyen elragadhatnának vagy fölizgathatnának benneteket. Hisz a cífrábnál cífrább szólamok egész őserdeje áll rendelkezésemre, melyeket az országházban a liberális képviselő uraktól tanultam, kik szájjal ugyancsak nyözik, hogy nincs széles Magyarországon olyan husvétü kerapló, a melyet az ő nyelvük-ből lehetne csinálni. Minden beszédjünkben erősen hangoztatják, hogy mily jóakarattal vannak ők a nép iránt, mily meleg rokonszenvvel intézik ügyeit! Pedig a nép arról a jó akaratról és meleg rokonszenvről semmit sem tud. Semmit se érez belőle. De azt hiszem, az adókönyv se tud felőle, sőt a végrehajtók se tudnak. Ha annak a jó akaratnak, melyről a liberális urak végtelen sokat tudnak mesélni, csak a negyedrésze volna is valóság, az országban akkora boldogság léteznék, hogy mézes-bábon bizhatnánk potrohossá s még a juhászok is arakvéru paripán legeltethetnék a birkáikat. Azonban én cifra szavakhoz nem folyamodom, mert nem a cifra szólamokat szeretem én, hanem az egyszerű igazságokat. Cifra beszéd hegedűszó, nem szívnek, csak füleknél való. Én pedig a szívhez akarok szólani, nem a fühez. A fülek gondozását másokra bízom.

Tisztelt barátaim! E korszak, melyben mi élünk, se dicsőségesnek, se derűsnek nem mondható. Hazánk egén napot és csilagokat nem látunk. Vastag köd ölel körül: s a látóhatárt vészes felhők borítják be. A mi napunk a szent kereszt s a szent keresztre nem valami szerencsés korszak e mostani. Most a sakterkés és bodorított huacutka korszakát éljük. Ezekre jár dicsőséges világ, míg a kereszt kuckóba kerül. A pogányok soha se szerették a keresztet. Már a pogány rómaiak 300 évig tartó véres üldözést támasztottak ellene. Szent István korában se ment valami gyorsan a kereszt tiszteletének elterjesztése. Hisz tudjuk, hogy po-

gány eleink lázadását is szították sz. István ellen, hogy a kereszt tisztelét elpusztíthassák. Most is épen oly idöket élünk. A keresztet az iskolákból kezdik kiszörni s a vallást a számárpadba ültették. Ez a legutolsó. A családoknál a szent képeket leszedték a falakról, hogy Vénusz, Merkur s más pogány istenek meztelen alakjait agathassák föl. S mily istentelenségeket, mily törvénytelen erőszakosságokat vittek véghez a néppárton! A hajunk is sz. égnek mered, ha csak elgondoljuk is! S miért? Mert a néppárt nem színtelen, nem vallástalan, nem közönyös párt, hanem habozás nélkül ki meri mondani, hogy keresztény párt, s mint ilyen, keresztény eszméket akar bevinni a törvényhozás házába, a kereszténységet diadalra akarja juttatni s Magyarországot keresztény országgá akarja tenni. S ez a szándéka nem tetszik a liberalizmusnak s azért a liberalizmus üldözi a néppártot. Hát hisz ezen nincs is mit csodálkozni; nem tudunk rá esetet, hogy az ördög szerette volna valaha a tömjénfüstöt.

Sokat, nagyon sokat beszélhetnék azokról az igaztalanságokról és lelketlenségekről, melyeket a liberális urak a néppárttal szemben maguknak megengedtek, azonban hogy nagyon hosszan ne beszéljek, csak két esetet említek meg, Zichy Nándorét és Csernoch János kanonokét. Zichy Nándornak Nagyszombatban 800 emberét nem engedték leszavazni. Egyszerűen eléjük állították a katonaságot s nem engedték őket az urnához jutni. Így lett Emmer Kornél képviselő, a ki most fölemelt fövel jár be a képviselőházba, azzal a mandátummal, mely jog és törvény szerint Zichy Nándorét volna. Nem kisebb bölcseségű (s kevésbé lelkiismeretes) ur volt a csacai választási elnök is, a ki meg egyszerűen visszautasította, Csernoch János ajánlását azon a címen, hogy az ajánló levélben a jelölt állása nem volt megnevezve. Felig ez s a szokásban nem volt, se az egész törvényben nincs egyetlen paragrafus, mely ezt megköválná. De mit törődnek a liberális urak a szokással, vagy a törvénnyel, ha szorul a karcra s a husos fazék feneké ki akar esni? Ilyenkor olyan csirizzel ragasztják össze, a milyen hamarosan a kezükbe akad. Hát mondjátok meg, hogy az ilyen eljárás tisztességes-e? Érdem-e becsülést az a párt, mely nem riad vissza oly eszközöktől se, melyek nem tisztábbak a moslékos vályunál? Egy önézertes férfi nem for-e megundorodni az ily eljárástól s nem kell-e kerülnie az ily pártot?

Az erőszakoskodások mellett igen nagy s erepet játszottak a pénzzel való vesztegetések is. A hivatalok ajtait bezárták s a hivatalnok urak tömött zsebekkel s tömött hással mentek a világ minden tája felé vásárolni marhá... oh Uram bocsá! majd mit mondok, — szavazókat. Sok helyen majdnem erővel tönkéttek egyes elvbarátaink zsebébe a bankókat. Egy-két helyen úgy n megjárták, mint például egyik vas megyei kerületben, hol a szolgabíró egy n ppárti választó ugyan azzal az öt forinttal csapta arcul, melyet erővel a tenyerébe akart nyemni. S a szolgabíró ur a pofívevst szépen eltette. Nem merie ám emberünket megbüntetni. Volt eset, hogy a sok unozolásra egyik-másik h vünk, csak hogy lerázhassa az alkalmatlankodókat a nyakáról, elfogadta az erőszakolt judásbért, de aztán még se szavazott a liberális jelöltre. Persze a választás után ette a bosszankodás ürge a liberális atyafiakat s megtették még azt a vakmerőséget is, (nem akarom ostobaságnak mondani, pedig annak is mondhatnám), hogy azokat, kikre ráerőszakolták pénzüket, de nem szavaztak velük, megidéztték s meghagyták nekik, hogy a rájuk tukmált

pénzt adják vissza. Hát barátaim, vigyázzatok, én, mint e kerületnek országgyűlési képviselője, én mondom, a judáspénzt nem vagytok kötelesek visszaadni, s ne is adjátok vissza, ha cigánykerekeket hánynak is előttek s vesztegetők. Ne jadjetek meg semmiféle fenyegetéstől, még ha maga Bánffy Dezső fenyegetne is, mert nincs a viágnak olyan hatalma, mely e pénzt tirajtatok behajhatná. Nem tehetnek ellenetek semmit se. Csak pusztán ijesztgetnek.

Nagyon hatalmasok a liberális urak az ígérgetésben is. Ígérni úgy tudnak, mint egy kártyavető cigányasszony. Először kitpogattják: melyik községben milyen a hangulat, aztán ha valahol vasutat szeretnének, ott vasutat ígérnek; ahol ménlovat kívánnának, ott mént ígérnek; a hol a Dráva kiöntése károkat szokott okozni, ott Drávaszabályozást ígérnek; a hol a legelőt szeretnék fölosztani, ott a fölosztást helyezik kilátásba; ahol a legelő-fölosztás ellen tiltakoznak, ott esküt tesznek, hogy a fölosztásból semmi se lesz. Ha pedig az ilyen sokat ígérő urat megválasztják, az zsebébe teszi a megbízó levelet, fölmegey Budapestre s öt évig a szinét se látják; az ígéretek pedig megmaradnak ígéreteknek.

De nemcsak a választások előtt üldözik a néppártot, hanem a választások után is. A néppárti embernek még igazságot se adnak. Nem egyszer történt, hogy midőn valakinek ügyes-bajos dolga akadt s a törvény emberéhez fordult igazságot, ott igazság helyett gorbomságot kapott, szemére hányták, hogy nem a liberális jelöltre szavazott s azt mondták neki: menjen a néppárthoz segítségért. No hát ez oly becstelen, aljas eljárás, hogy ilyenre csak egy igen alacsony gondolkodású silány ember vetemedhetik. Értesék meg azok, a kiket illet. A tisztviselő nem a liberalizmus szolgálója, hanem az országé, a népé. Az egész népé, akármilyen párti legyen is az, s nem szabad különbséget tenni a néppárti s nem néppárti között. A bírónak a törvények szerint kell itélnie s az igazság szerint, nem pedig párt-szemponctok szerint. A tisztviselőnek nem is volna szabad tudnia, hogy melyik polgár minő párti, nehogy e tudás is befolyásolja.

A mint a néppárt helyet foglalt a képviselőházban, első teendője volt, hogy kemény támadást intézen a kormány ellen azokért a szabad választásoknak csufolt visszaélésekért. A kormány ötölt-hatót. Azzal mentette magát, hogy hisz az máskor is szokás volt. Mikor e mentsége: hallottam, egy adoma jutott eszembe. Tolvaj állott a bírő előtt. Kérdi a bírő: „Maga lopta-e el a panaszos tárcáját.“ „Mért tagadnám? Igen.“ „Mit hozhat föl mentségül?“ „Azt, hogy a lopást már megszoktam.“ A miniszterelnök is azzal védekezett, hogy szokás a vesztegetés. De ez a védekezés aligha lesz hasznára. H szokás, hát mért szokás? Szabad-e a törvénytelen ségnek szokássá fajulni? Hisz épen az legsúlyosabb vád, hogy a liberalizmus átkos uralma alatt ily törvénytörés szokássá fajulhatott.

Sokat hallhattunk és olvashattunk kedves barátaim a liberalizmusról. Hát mi az a liberalizmus? Azt mondja a magyar közmondás, a madarat tolláról lehet megismerni. Hogy tehát ti a liberalizmus madarát megismerhesétek, én majd kihuzok a szárnyából néhány tollat, s azokat megmutatom nektek. Volt egy nagytekintélyű liberális ur, ki még a miniszter urakkal is komázott. Ez az ur a képviselőház alelnöke is volt sokáig. Egyszer csak kisült rá, hogy váltót hamisított. Erre aztán a harmadik emeletről leugrott a pincébe, fejjel lefelé. Így végezte ki magát. Ez az egyik toll. Volt egy másik liberális ur, ki szintén egyik oszlopos tagja volt a liberális pártnak. Vasutat építtetett, mert

a vasútépítés nem utolsó falatja a husos fazéknak. De azt tettem a derék ur, hogy fából csináltatta a vasúdat, de azért a vasúdot ártatja zsebre. Ez a másik toll. Volt egy hatmadik liberális ur, kiről elhíresztelték, hogy rendkívül okos ember, alig bír a tudományával. Különösen jártas a képzőművészeti ágban. Ennek a kezére bízták majd háromszázezer forintot az ország pénzből s kiküldték Olaszországba, hogy vegyen nagyértékű jeles képeket az országos képtár számára. A tudós elment, de egy kis galiba esett vele az uton, amennyiben festett képek helyett eleven képeket talált venni. Ez a harmadik toll. Bemutatok még egy tollat a liberalizmus madaráról. Ez még most is nagy ur. Főispán Pozsonyban. Százan meg százan hajlongnak előtte. Erről az urról rettenetes dolgokat írt a mult hetekben a „Hazánk” című újság. Azt írta, hogy mindenét csalással szerezte, még a feleségét is. Azt mondta továbbá, hogy tönkre teszi, oly adatai vannak. S az az ur még ma is liberális főispán és arról se tudunk, hogy a „Hazánk” ellen keresetet indított volna. Még utóbb zsebrakja a szép bókokat! Ez is egy toll a liberalizmus madaráról. Már mostan miféle madár lehet az, melynek ily tollai vannak? Bizonyára jó madár. Kedves barátaim, szeretnétek-e ti is ilyen madár hátán egy toll lenni? Azt hiszem nem. Nem is nagy szerencse volna.

S ez a párt óriási többséggel került ki a választásokból! Ugy-e furcsa? De ez csak Magyarországon történhetik ám, melynek csak egy Zalamegyéje van. Vona csak minden megye Zalamegye, azaz olyan erős, olyan hős, olyan becsületes, olyan tiszta kezű, mint Zalamegye, akkor majd hamarosan utillaput kötnek a liberalizmusnak a talpára.

Ez a párt óriási többségével a néppártnak minden indítványát leszavazta. Kétszer beadtuk a földadó leszállítására vonatkozó indítványunkat. Leszavaztak. Kivántuk a börze megadóztatását. Leszavaztak. A sajtószabadság biztosítását kivántuk. Leszavaztak. A cukorgyárosoktól meg akartuk vonni a 9 millió jutalmat, leszavaztak. Az inséges vidékek segélyezésére inségtörvényt kivántunk. Leszavaztak. Azt lehet tehát mondani: A képviselőház semmi üdvös működést nem végzett, de elkölte: 1 millió 680 ezer 513 forintot.

Egy sikerünk azonban mégis van és ez az autonómia. Addig mozgattuk ezt a fát, addig sürgettük, míg végre a kongresszus összehívása elhatározottot, sőt a választások is megtörténtek már, még pedig fényes sikerrel. A liberálisok iszonyu vereséget szenvedtek mindenfelé.

Mi hisszük, kedves barátaim, hogy e sikert több is fogja követni, mert üdvös javaslatainkat addig fogjuk beterjeszteni, míg csak célt nem érünk.

A néppárt tábora nő, szaporodik. Lájják, hogy törekvése önzetlen s becsületes. Azért olyanok is kezdenek hozzánk szegődni, kikről nem is álmodtunk. A néppártra szép jövő vár. El fog jönni az idő, midőn a kis mustármagból nagy fa lesz s alatta pihen az egész nemzet.

Zalamegye gyönyörű példája nem lesz hatástalan. A lelkesedés hullámai átcsapnak a többi megyébe is. S ha az egész haza néppárti lesz, a kezdeményezés és az első harc dicsősége akkor is Zaláé lesz, mert ezen megyének lelkes népe vetette meg alapját a néppártnak.

Azért szavaimat Zalavármegye derék népének éltetésével fejezem be. Eljen Zalavármegye népe!

Percekig tartott az eljenzés Lepsényi szavai után s jó időbe került, míg a következő szónok

Marsovszky Endre szóhoz juthatott. Röviden fog szólni — ugymond — mert az idő már nagyon előrehaladt, de meg az előtte szólók úgy is elmondtak mindent, s ő legfeljebb ismételné azokat. Hajlamainál, gondolkodásánál fogva konzervatív s azért is lépett a néppártba, mely szent István birodalmát meg akarja tartani erős és hatalmas országnak. Ha azt keressük, hogy melyek az eszközök, a melyekkel ezt meg lehet oldani, akkor lapozzuk végig a nemzetek és legelső sorban hazánk történetét és a népek történetét és a népek történetéből azt fogjuk látni, hogy az ősi erő a vallásosságban, a kereszténységben rejlik. Éppen ezért azt akarjuk, hogy a mi hazánk keresztény maradjon, olyan, mint volt kilenc évszázadon át. A kereszténységen sarkallott eddig állami létünk, ezt akarjuk megvédeni és Isten segédelmével meg is fogjuk védeni. (Hosszas eljenzés.)

A mint az ember testből és lélekből áll, úgy az állam is; és az emberi testet nem szabad elhanyagolni, hogy a lélek annál erősebb legyen: úgy az állam szellemi és erkölcsi szükségletei mellett van még valami, a miről minden politikusnak gondoskodnia kell: ez az anyagi erő és gazdaság. (Helyeslés)

Magyarország gazdasági alapja ezer éven át a föld volt, a mely minket táplál és egykor el is fog temetni, ereje pedig a nép volt, a mely azt szántja, megmunkálja. Mi nem várunk, nem keresünk segítséget, nekünk csak kétőben van bizalmunk: az Istenben és önkben, a népben. (Eljenzés). A míg Isten segédleme és az önök bizodalma velünk lesz, addig a mi törekvéseink nem lesznek meddőek s rendithetlen kitarással ki fogjuk vivni a győzelmet. Isten éltesse e derék választókerületet és az ő szeretett képviselőjét. (Hosszantartó, lelkes eljenzés).

Végül ismét Rakovszky István, a gyűlés elnöke közölte meg a hallgatóság figyelmét. Ha harcba indulunk, fejezte be beszédét, úgy első sorban fegyvereinkkel kell tisztában lennünk. Az első fegyver, hogy a nép független legyen, mit leginkább a fogyasztási és hitelszövetkezetek útján lehet elérni; a másik a keresztény sajtó, mely az elvek közösségénél fogva összekötő kapocs a vezér és serege, a képviselők és a nép között. Elteti a népet és a gyűlést berekeszti.

Az eljenzéssel fogadott záró beszéd után a nép a legnagyobb rendben és nyugalommal széjjel oszlott.

A szentmihályfai gyűlés.

Hatalmas kifejezése volt annak, hogy együtt éreznek a néppártnak, az a népgyűlés, melyet vasárnap Szent-Mihályfán tartottak.

A gyűlésre messze vidékről igen sokan eljöttek s körülbelül három ezerre tehetni azoknak számát, kik a gyűlésen jelen voltak.

A fővárosból érkező néppárti képviselőket igen fényes fogadtatásban részesítették. A fogadtatásnál jelen volt az egész község lakossága. A vonat fehérruhás leányok és nagyszámu néptömeg várta s bandérium kísérette be a plebános lakására. A megérkezésnél nagy néptömeg. élén Herbst József szentmihályfai plebános üdvözölte meleg szavakkal a gyűlés elnökét, Zichy Aladár grófot.

Szent mise után, melyet Páder Rezső országgyűlési képviselő mondott, kezdetét vette a népgyűlés.

Az elnöki megnyitó beszédet Zichy Aladár gróf, a néppárt kiváló vezérférfia mondotta a hallgatóság tüntető eljenzése és helyeslése között.

Eljöttünk — ugymond — az önök szives meghívása folytán, hogy kifejtsük programunkat s velünk együtt érezzenek azok, akik a mi elveinket vallják.

Rövid ideje, hogy a néppárt keletkezett. Voltak egyesek, akik keresztény alapra helyezkedtek, de ily értelemben véve politikai párt nem volt. A néppártot az egyházpolitikai harcok teremtették meg, mert nem nézhetjük, hogy hitelveinkre sérelmes törvények hozassanak. Az egyházpolitikai törvények már eddig éreztették szerfölött káros hatásukat; nem kevesebben, mint 4000-en lettek felekezetenélküliek.

Mit jelent ez? Hogy megtagadjuk az Istent s pogányságban akarjuk felnevelni gyermekeinket.

A hercegprimás is azt mondta egyik beszédében, hogy térjünk vissza Istenhez.

A néppárt azonban nemcsak a lelkiekről akar gondoskodni, hanem az anyagiakról is.

Sajnálattal látjuk, hogy a törvényhozó testület a földmivelő nép érdekeit teljesen elhanyagolja. A földmivelő nép oly sanyaru helyzettel küzd, hogy a mindennapiját alig bírja megkeresni.

A néppárt küzd azért, hogy e helyzetet segítsen, hogy lehetővé tegye, hogy nemcsak a tőkepénzesek, hanem a munkások is boldoguljanak.

Röviden fejtegette ezután a néppárt programját, kiemelve, hogy a néppárt kiváló gondot fog fordítani a kisiparosok, gyári munkások helyzetének javítására, a hitel rendezésére s egyáltalában arra, hogy a nép anyagi helyzetét, jólétét biztosítsák. (Hosszantartó zajos éljenzés.)

A hallgatóság zajos éljenzése között mutatta be ezután a megjelent néppárti képviselőket, kik közül Szabó István szólott a néppártnak az országgyűlésen való működéséről. Nagy hatással fejtegette, hogy a néppártot, a legerőszakosabb választásokkal sem sikerült lehetetlenné tenni s a párt soha nem lankadó erővel küzd magasztos elvei mellett. Az igazságnak győznie kell az erőszakkal szemben is. Megemlékezett ezután arról, hogy a néppártnak minő gyanúsításokkal kell megküzdenie, de minden gyanúsítás csak azért történt, hogy a választó polgárokat elriassza az új párttól, mely a nép javát, boldogítását tűzte ki célul.

Felekezeti harccal is gyanúsították a néppártot! azt mondták reá, hogy papi párt, a nemzetiségekkel lép szövetségbe. Pedig ebből egy szó sem igaz. A néppártnak nincs egy olyan képviselője sem, ki a hazafiságot megtagadná. A néppárt senkitől sem kér hazafiságot, mert épen a hazaszeretet hozta létre. (Zajos éljenzés.) Röviden, de igen határozottan fejtegette ezután, hogy minő káros hatásuk az egyházpolitikai törvények s utalt arra, amit a néppárt lánglelkű vezére, Zichy Nándor gróf mondott, hogy a néppárt nem ellensége a keresztény felekezeteknek, sőt a néppárt működése nemcsak a katolikus, hanem a más keresztény felekezetek érdekében is történik. (Zajos éljenzés.) A néppárt nemcsak a katolikus, hanem a más felekezetek érdekeit is védi.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Páder Rezső értekezett az új rendről. Zajos hatás mellett fejtegette, hogy mily okok teremtették meg a néppártot. A néppárt elvei sokkal erősebbek, hogy sem azt erőszakkal vagy cserdőr szuronnal el lehetne nyomni. Bizonyították azt a választások. Mozgósították a néppárt ellen mindent, de a pártot nem sikerült kiirtani. Talán nem is kell felemlíteni, hogy minden gyanúsítás, rágalom a szabadkőművesektől ered.

Mit akar a néppárt, hogy annyi rágalommal illetik? El akarja adni az országot? Nem! Nem engedelmessékedik a törvényeknek? De igen! Talán igazat a törvények ellen? Nem!

Mi felséges urunknak, királyunknak a leghűség-

sebb hívei vagyunk. (Zajos éljenzés.) Benne hiszünk, benne remélünk Isten után. S ha az új rend serti is vallásunkat, mi soha sem mondtuk, hogy a törvényeket nem kell megtartani, hanem igenis mondtuk azt, hogy a megengedett keretek között küzdenünk kell azon törvények megváltoztatására, melyek vallásunkat, hi elveinket sértik. (Éljenzés.) Nagy hatással von ezután párhuzamot a régi és új rend között s beszédében oda lyukadt ki, hogy igen téves hit az, mintha a reánk sérelmes törvényeket nem lehetne megváltoztatni.

Szép beszédét a hallgatóság zajosan megéljenzte.

Mócsi Antal szólott ezután a közgazdasági kérdésekről. Nagy szaktudással fejtegette közgazdasági bajainkat, rámutatva az eszközökre, melyekkel még segíthetünk magunkon. Sajnálati jelezte, hogy a jelenlegi gazdasági politika mellett eljutottunk odáig, hogy zálogban van az ország s mi nem bírjuk kiváltani.

Igaz, hogy rohamosan haladtunk az utóbbi időben. De a rohamos haladás lábtöréssel s más szerencsétlenségekkel jár. Ez történt a kormányzás tekintetében is.

Nagy hatással fejtegette, hogy az aranykért, a mint régente a Csallóközt hívták, a kormány gazdasági politikája miatt hova jutott s lelkes hangon hívta fel a polgárokat, hogy kövessék a néppártot, mely első sorban a haza boldogulását s a nép üdvét tartja szem előtt. (Zajos éljenzés.)

Végül tüntető éljenzések között Zichy Aladár gróf mondta el elnöki záróbeszédét, kitartásra intve a polgárságot, mely oly fényesen beigazolta, hogy lelkesedik a néppárti eszmékért. Beszédét azzal fejezte: Eljen a király! Eljen a haza! Eljen a néppárt! Lehetetlen leírni azt a lelkesedést, melyet szavai feltettek.

A gyűlésen jelen volt a kerület színe-java. A hatóságot német Dezső alsócsallóközi főszolgabíró képviselte, tapintatos eljárásával általános elismerést v. vott ki.

A gencsi gyűlés.

Kedves, rokonszenves ünnepe volt a néppártnak Német-Gencsen vasárnap délután. Major Ferenc dr. a szombathelyi kerület képviselője tartotta beszámolóját és eljött a vezér is, Zichy Nándor gróf. A verőfényes őszi napsugár volt tanuja annak a kölcsönös szeretetnek, melylyel a kerület választói vezérük és képviselőjük iránt viseltetnek. Öröm és lelkesedés volt leolvasható az arcokról, a merre Zichy gróf és Major dr. elhaladtak fényes kíséretükkel.

Szombathelyi püspök fényes fogatán indultak a déli órákban a Szombathely szomszédságában fekvő Német-Gencsre, hova hosszú kocsisor kísérte őket.

Senyefán, 50 csikósnak öltözött banderista csatlakozott a menethez, a kiknek kapitánya a gróf kocsija előtt nagy tisztességtudással köszöntötte a néppárt jeleseit. Herénynél pedig egy odaváló polgár üdvözölte a képviselőt értelmes beszédben.

Német-Gencsen zöld galyakból állított díszes diadal-kapu várta a vendégeket. Ide gyülekezett a község lakossága plebánossával, Leimperger Flóriszal, aki midőn a gróf és képviselő leszálltak fogataikról, őszinte, keresetlen szavakkal üdvözölte az érkezőket.

Az emelvény előtt fehérruhás leánykák állottak sorfalat, a kik díszes virágbokrétákkal kedveskedtek a grófnak és a képviselőnek. Végre mikor elhangzottak a Rákóczy-induló hangjai, 2 óra felé Zichy Nándor gróf megnyitotta a gyűlést. Azzal kezdte, hogy hálával tartozik a Gondviselésnek, hogy a néppárti mozgalom, itt is gyökeret vert, a hol ő mondotta ki az első szót.

Es ezt a nép megértette. Ez a mozgalom pedig abban áll, hogy hitünk ne csak szóban nyilvánuljon, hanem élő, cselekvő legyen. Az első legyen mindig az Isten tisztelete és szeretete, a ki nélkül nincs igazság. Ezt hirdeti a néppárt és ennek bajnoka a kerület képviselője Major dr. Kéri hallgatóit, hogy ragaszkodjanak hozzá és tartsák meg továbbra is képviselőjüknek, a hit, haza és király dicsőségére.

Szavait hosszas, lelkes éljenzés kísérte, melynek elhangzása után Major dr. tartotta meg beszámoló beszédjét, melyből a következőket közöljük.

Ki meri azt mondani és állítani, hogy a szabad-
elvű párt, melyet igen jól jellemeztek sokan szabott-
elvűeknek, a polgárok millióinak szabad megnyilatko-
zásából nyerte mandátumát. Hiszen nyilvánvaló, ország
világ tudja, hogy nem az elvek harcából kerültek ki,
hanem csak az alkotmányos jogok összehívásával
jutottak a győzelemhez! Tehát nem elvekkel, hanem
törvénytelenség, alkotmányosértés, erőszak, megfélemlítés,
hallatlan mérvű vesztegetés és csendőr szuronyokkal
tudtak csak győzni. Ezeket látva és tudva, büszke
önérzettel tölti be a néppárti képviselők kis, de bátor
és elszánt csoportját azon tudat, hogy őket az elvek
tisztelete és a polgárok százazreinek önzetlen haza-
szeretete juttatta mandátumhoz.

De be kell vallanom, hogy még soha párt oly
nehéz viszonyok között nem tilt a parlamentbe, mint
a néppárt. A számban elbizakodott liberális többség a
valótlan vádak és ráfogások egész özönével akarta a
közvéleményt a néppárt ellen megtéveszteni, mely
vadászokból azonban a néppárt mindig diadalmasan került
ki, s igazolta kitartó munkásságával és szereplésével
mindezen ráfogások igaztalanságát.

Revíziót akarunk az egyházpolitikai törvények-
ben! hangzik ma már milliók ajkairól a katholi-
kusoknál úgy, mint a többi keresztény felekezeteknél.
Mert azok is kezdik belátni, hogy a liberális szabad-
kőműves áramlat politikája végpusztulásnak teszi ki
őket, mert a meglazult lelkiismereti meggyőződés s így
a vallásnélküliség mindig több és több áldozatot követel
a keresztény felekezetektől! Azért a néppárt a parla-
ment vitákban folyton hangoztatta és követelni fogja
a revízió szükségességét, mert pártunk hite és meg-
győződése, hogy csak keresztény alapokon állhat fent
sokat szenvedett hazánk.

Pártunk a lemult évben tevékeny munkásságot
fejtett ki, hogy a *gazda és iparos osztály sorsán*
segítsen. Nem kell azt felsorolnom, mily súlyos és
nyomasztó gazdasági viszonyokkal kell ma meg-
küzdőnk.

Míg egyrészt a *nemzetiségi és szociálista*
mozgalmak, a felidézett vallási harccal fenyegetnek,
addig másrészt a szomorú közgazdasági viszonyok,
a földnek kölcsönrel való túlterheltsége, a fokozott
adóterhek és mindezekre ráadásul rossz közigazgatásunk,
mely jó részt kortes szolgálatban áll. Pedig a rossz
közigazgatás a legnagyobb ellensége a magyar egy-
séges államnak és okozója, hogy még ma nemzetiségi
kérdés létezik. De hiszen nálunk a szabad Magyar-
országban nem a tisztviselők vannak a népért, hanem
a nép van a tisztviselőkért.

Pártunk a Házban két ízben is terjesztett be
határozati javaslatot, hogy a földbirtokos osztály adó-
terhein könnyíttessék a *földadó leszállításával*, de a
liberális többség, mely a nagy tőkének áll szolgálatá-
ban, ezen indítványunkat leszavazta; ép úgy a börze
és tőzsde megadóztatása iránti javaslatainkat, melyek
adómentesen üzik a közgazdaságra felette hátrányos

szédelgéseiket. Ha azonban pénzüzetek vagy nagy
vállalatokról van szó, hogy azoknak kedvezmény adas-
sék, akkor a szabadelvű párt mindent megszavaz.

Ismételten felemeltem szavamat én is a Házban
és reá mutattam ama pusztításra, melyet a nagykamatu
uzsorrakölcsönök okoznak, melyek, mikép már fen-
tebb említettem, jó részét a kiscgazdáknak kiűzték ott-
honükből, s földönfűökká tették, s kivándorlásra kény-
szerítették. Sürgősen követeltük, hogy a tarthatlan
hitelviszonyokat az egész országban *hitelszövetke-*
tek alakításával kell megjavítani és olcsó kamatos
pénzt a gazdák rendelkezésére bocsájtani, mert ez a
legnagyobb veszedelme a kiscgazdáknak, hogy az uzora-
kamát teszi őket tönkre. Ezen sürgetéseinkre mindez
ideig csak a kormány által tett ígéretekkel kell
beérnünk.

Követelte a néppárt a *fogyasztási adónemek*
zaklató rendszerének megváltoztatását, mely adónemek
ugyis nagyrészt a munkásosztályra nehezedenek, a mi
tetemesen megrágitotta a napi szükséglet beszer-
zését.

Követelte a *munkás közvetítés* országos rend-
szerét, nemkülönbön a munkás és cseléd törvény sür-
gős betérjesztését; a közvetítő kereskedés feltalokodá-
sának és lelkiismeretlen üzelmének korlátozását, még
pedig raktár-szövetkezetek alakítása által. Hangoztatta
továbbá a vásárügy rendezését s a telepítési kérvény
revízióját. A *kisiparos osztály* nézve követelte, hogy
az állam ingyen vesszőket szolgáltatson ki és a szőlő
beültetéséhez szükséges kölcsönt az állam nyújtsa és
ne bizza annak követítését nyereszkes bankokra.

A legutóbbi napokban felhívtam pártom nevében
a kormány figyelmét a vicinális vasut építkezési sze-
delgéseire és követeltem ezen törvény revíziójának sür-
gős betérjesztését. Nincs oly intézményünk, hol annyi
visszaélés történt volna, mint épen a vicinális vasutak
építésénél, miért is hangoztattam, hogy a vicinális
vasutépítési mánia helyett a kormánynak a közutak
jókában tartására és a *vizi-utak* kihasználására kellene
gondot fordítani; továbbá az ország iparát kellene
függetleníteni a külföldtől, hogy ne vándorolna ki az
ország jövedelme külföldre a behozott iparcikkéért.
Sokkal okosabban tették volna egyes törvényhatóság-
gok, ha a vicinális vasut helyett *gazdasági* vagy más
ipartelepeket létesítettek volna, mely keresetet és mun-
kát adna a népnek és a pénz az országban maradna

Már az elmondottakból láthatjátok t. polgártársak,
hogy a néppárt a *gazdaközönség* minden bajával meg-
ismertette a parlamentet és követelte mindezen bajok
orvoslását; de sajnos, csak kis mérvben tudott a nagy
többségben lévő liberális párttal szemben eredményt
elérni. Azonban nem fogunk addig nyugodni s addig
követeljük és küzdünk jogos érdekeitekért, míg azt ki
nem vihetjük.

De vajjon ezen mostoha viszonyok nem nehez-
kednek-e ép oly sulyal a *kisiparos* osztályra is, mely
osztálynak érdekeit a kormány, úgy mint az ellenzéki
pártok figyelmen kívül hagyták és elnézték, mikép puszt-
tul e nemzet derék középosztálya a szabad ipart hir-
dető liberális törvények sulya alatt. Ezen törvények
utat nyújtottak a pénzembereknek, hogy akárminő ipar-
ágban üzletet nyithassanak, pedig soha sem tanulták
azon iparágot s így a felhalmozott gyári terményekkel
a szakképzett iparost, ki tőkével nem rendelkezik, ki-
űzték műhelyéből és most sajnos, jó részük szolgálai
alkalmazásokat kénytelen elfogadni.

Az 1872. VIII. ipartörvény a szabad iparral tönkre
tette iparosainkat, amelyen az 1884. XVII. t.-c. csak

látszólag segített, mert a pénzembereknek utat hagyott bármely iparág nyithatására, szakképzettség nélkül.

A néppárt volt az első, mely az iparosok ezen szomorú sorsát a parlamentben hangoztatta és követelte az ipartörvény sürgős revízióját s annak szakképzettségre való fektetését. Sajnos, itt is csak igérettel kell beérnünk; azonban nem fogunk megelégedni, hanem folyton követelni fogjuk a kis iparosok jogos igényeinek kielégítését.

Szükséges a törvény revíziójánál, hogy az ipar-testületek jogköre kiterjesztessék és igazi független szervezetté tétessék s ne csak közvetítő szerepe legyen az első fokú iparhatóság mellett. Nagy súlyt helyeztünk az ipariskolákra s követeljük a tanonc és tanmódszerének revízió alá vételét.

Továbbá követeltük a betegsegélyző pénztár országos rendezését és jobb alapokra fektetését, nemkülönben a segédhelyezés ügyének országos rendezését, valamint a nyersanyag beszerzését és raktárszövetkezetek létesítését.

Sajnos. t. polgártársaim, hogy addig, míg az országban az önző szabadelvű politika uralkodik igen nehezen lehet eredményt elérni a nép bajainak orvoslására, de hiszem és bízom, hogy a jövő választáskor, az eddig leigázott, félrevezetett jó nép tanulni fog saját kárán és elsőpri uralmát a vallástalan, zsarnok és önző liberálistusnak és a nép igaz barátjait, a néppártot segíti diadalra!

Emlékezzetek vissza az elienzék erős küzdelmére a nyár folyamán; mikor a választók jogát oly hallatlan módon elrabló kormány a sajtószabadság nyakát akarta szegni és a szólásszabadságot akarta békóba verni, hogy hatalma korlátlan legyen. A néppárt teljes elszántsággal küzdött ezen jogfosztás ellen és nem engedte, hogy szabadságunk ezen sarkkövei elkoztassanak.

Azért t. polgártársak a néppárt azon tiszta zászlót, melyre a keresztény Magyarország van felírva, bátran és kitarítva, hogy az a győzelem, melyet ti e kerületben kivívtatok, viszhangozzék széles e hazában, hogy a polgárság millióinak támogatásával hívja ki a letiport népjogot és szabad polgára legyen e szabad hazának!

Emeljétek fel tehát a néppárt zászlóját és lobogtassátok bátran és kitarítva, hogy az a győzelem, melyet ti e kerületben kivívtatok, viszhangozzék széles e hazában!

Hosszas, percekig tartó éljenzés, tetszés kísérte Major beszámolóját.

Utána újra Zichy Nándor állott a nép elé, hogy záróbeszédet mondjon:

Köszönetet mondok remesak azért, mert a ti rokonszenvek lelkemnek jól esik, mert együtt érzek veletek; hanem kö-zönetet mondok leginkább azért, mert annak a szent ügynek, mely Krisztusnak és hazánknek ügye, ez a lelke-edés az alapja. És én látom eme kedni ég felé azt az épületet, mely a kereszténységet és a hazát nagygyá és dicsővé fogja tenni e földön és dicsővé a királyt, kinek koronáján a szent kereszt ragyog.

Én bízom abban, hogy a néppárt izmosodni, erősödni és győzedelmeskedni fog, akár ott legyen én, akár nem; mert ott van a hatalom, Isten, a népek, királyok és seregek Ura és minden földi dolgok intézője.

Miért más az, a mit a néppárti képviselő mond? (Közbeszólás: Mert igaz!) Igen, mert igaz! Mert ő keresztény a szívében és mert az örök igazságot hirdeti és Isten előtt beszél. Minden képviselő mondja, hogy: akarom, hogy gazdagok legyetek, hogy adót ne fizess-

setek, hogy boldogító törvények legyenek. Én olyan képviselő jelöltet nem ismerek, a ki mindezt el nem mondaná. De hát azért nem hiszünk ám mindenkinek, mivel ezt mondja. Hiszen 30 éve látjuk, hogy ha mondja nem teljesíti. De ez még nem volna baj. Nem teljesítette, mert nem tehette szegényke. De hát miért tette az ellenkezőjét? Itt a hiba. Mi pedig nem tehetjük az ellenkezőjét, mert hitünk nem engedi; mert mi a hit és kereszténység alapján állunk!

Az első kérdés tehát az, hogy miért a nagy lelkesedés, midőn a néppárti képviselő beszél? Azért, mert mint keresztény beszél és a mit beszél, azt lelke mélyéből mondja, mert igaz és beszéde értelmében cselekszik is. A néppárti képviselő nem rágalmaz másokat; nem is hint gyűlöletet, hanem szeretetet hirdet: a keresztény felebaráti szeretetet. És ez így van jól. Mi szeretjük ellenségeinket is és szeretünk minden embert e hazában és nem gyűlöljük a nemzetiségeket, vagy más vallásfelekezetek tagjait. Mi szeretünk minden embert, mert Isten törvénye akarja és mert szívünk is azt sugallja; és mert csak úgy lesz nagy, erős és hatalmas e hazá, ha annak polgárai szeretik egymást és szeretettel működnek a közjó előmozdításán, nem pedig erőszakkal. A gyűlölet, torzalkodás és megosztás mindig csak rosszat, csapást, törököt, tatárt hozott e hazára és a kereszténység hozta össze azt a sereget, mely a törököt kísértáltatta e hazából és meghozta azon alaptörvényt, mely megvédte ellenségeitől és a keresztet állította a féltő helyébe.

Miben különbözik tehát a néppárt más pártoktól? Más pártok csak a választókkal törődnek; más pártok csak egy rakás emberből állanak, mely a hatalmat akarja elérni, vagy valamely elvet, melyet felkarolt — jó vagy rossz, azzal nem törődik — akar érvényre emelni. Mi a néppárt? A néppárt keresztény párt. Ez nem egyes gondolatot, nem egy rakás ember elvét hirdeti. Ez az emberiségnek, ez a hitnek és kereszténységnek elveit hangoztatja, a melyek nem száz, hanem ezer éves elvek és a melyek meg fognak maradni a világ végezetéig.

A néppártnak nemcsak a választó kell, annak a nép kell, mert nemcsak a választókért van a hazá, az alkotmány, hanem az egész népért. És csak akkor lesz az alkotmánynak megfelelő választás, ha azok, a kik a képviselőt választják, az egész népet képviselik és ha az ő választottjuk igazán az ő akaratukat képviseli. Az alkotmánynak tehát valódi és nem kétes igazságnak kell lennie és nem szabad oly követelesből állnia, a mely tulajdoanképpen igazán nincs meg, hanem van helyette hatalom és pénz.

Én kedves barátaim nem vagyok olyan elfogult, hogy azt gondoljam, hogy 18—20 képviselő, ott a képviselőházban szavazatával meg tudja fordítani az ország sorsát; hanem igenis elég hiteles vagyok azt hangoztatni, hogy 18—20 képviselő, ha az igazat mondja, az igazság lelkébe fog furdái a többinek is és az igazság tüzének lángjánál állandóan ellenállani nem lesz lehetséges.

De még többet mondok. A nép hite, lelkesedése, az Isten szeretete a hit igazságainak, a keresztény elveknek valóságos érvényesülése az, a miért mi küzdünk és nem a pillanatnyi siker. Mert amit ma a többség épít, azt holnap leronthatja, de az igazságot, ha egyszer ver a nép szívében és eszében, onnan nem lehet többé kipusztítani. Ott áll a templom (az emelvény melletti templomra mutat) és hirdeti az igazságokat századokig. Ha holnap lebontják, újat építünk helyette. (Lelkes éljenzés.)

Azt mondhatná valaki, hogy ha eddig nem volt néppárt, miért van most egyszerre rá szükség? Évtizedekig nem volt, mert nem volt felekezeten kívüli állam.

Ha minden nagy érdeket kell képviselni, hát a keresztény érdeket nem? Azt dobjuk oda a felekezeten kívüli államnak? Annnyira nem feledkezhetik meg magáról a keresztény ember, hogy azt mondja: tegyetek hittemmel, Istenemmel, egyházzammal, amit akartok. Ezt a keresztény embernek nem szabad tennie.

Micsoda állapot az, ha csak az állam engedelmeivel szabad keresztelni és áttérni? És szabadság az ha a katolikus vallásra való áttérést megnehezítik? Szabadság az, ha azt mondják, hogy neked nem szabad azon hitre áttérned, melyet szivedben vallasz? Ez hitkényszer és nem szabadság! És ma már egész sorozata van az ilyen törvényeknek. És ezt mi addig néztük, míg a pohár csordultig meg nem teit s magát a legnagyobb igazságot, a házasságot és annak felbonthatatlanságát a törvény tagadásba nem vette és a vallásnéküliséget törvénybe nem iktatta. Mert azt nem nagyon nézik, miként lesz vallástalanná valaki, hanem hogy vallását gyakorolja, arra nincs kényszer. Igenis nagy baj az, hogy nem volt párt a képviselőházban, mely kötelességszerűleg, a keresztény és katolikus érdekeket megvédte és azok mellett hit alkállyal felszólt volna.

Ezért szükséges a néppárt. Nem az rt slaptottuk tehát a néppártot, hogy a 20 képviselőből egy miniszter legyen. — Mire ez bekövetkeznék, engem addigra már rég elföldeltek, — mert ez nem is szükséges, ezt mi nem is kívánjuk. Mi az igazságot, az egyház szabadságát kívánjuk, nem pedig a maunk felmagasztaltatását. Hála Istennek megadó kenyérem van és éntudatom elég és nem szorultam másckóra!

Hanem egyre nagyon is rászorulom: az Isten kegyelmére, irgalmára és segítségére, épen úgy, mint a legsegegyebb ember. És ha nem teljesítem kötelességemet, Isten meg fog büntetni, jobban, mint a legsegegyebb ember. És azért küzdök én is a néppárt, és ezért küzd minden jóra való keresztény ember Magyarországon a néppárttal, mely előbb utóbb diadalnaskodni fog.

Éljen a mi királyunk, éljen és boldoguljon hazánk, éljen és boldoguljon a nép, éljen minden valóságos ült és annak lelkes képviselője dr. Major Feenc! Közönnök a figyelmet, épülők lelkesedése te én és kérem Isten tartsd meg ebben benne élet, áldd meg mindnyájzatokat. (Szólni nem akaró éj n és.)

Ezután Blögh Ernő német-göncsi tanító, a néppárt élnöke, mondott egyszerű, ősvinte szavakkal közzönnök a nép nevében Zichy Nándor grófnak és Major kőviselőnek lelkes beszédjéért, mire a gróf kíséretével együtt bevonult a plebán a hivatalba.

Még mindig a brassói eset.

Ujra és újra fölmelegítik Paál Géza, a Majláth püspök által elmozdított tanár esetét, mert itt nem is annyira egy szerencsétlenségéről, mint inkább elvi kérdésről van szó. A liberális sajtó ez ügyben a lelkiismeretlen orvos szerepét viszi, azét az orvosét, aki, minthogy a betegnek gyöngékedése ot fontos személylyé teszi, neki jócskán hoz a konyhára, nem az egészség visszaállítására, hanem a betegség föntartására fordítja minden igyekezetét. Erdélyben megkezdődött az egyház tisztulási folyamata, keleten virradni kezd az egyháznak s ez a tünetmenny már elég okul

szolgálat említett sajtónak arra, hogy epébe mártott tollal adjon kifejezést az állapotokkal való elégedetlenségének.

Paál ur akármilyen szerencsétlen és sajnálatra méltó is egyénileg, amiért a feleségében csalódott, de annyi bizonyos, hogy erről az egyház éppoly kevésbé tehet, mint ahogy az államot nem lehet okolni azért, ha a közjóra hozott törvénye egyik-másik polgárnak egyéni érdekeit sérti.

A brassói tanár azzal, hogy felesége életében, vagyis, amíg házassági köteleke fennállott, egy nőt vett magához abból a célból, hogy azzal oly életmódot viszon, mintha felesége volna, katolikus értelemben bűnös viszonyt kezdett ugyan, de végre is oly viszonyt, amilyen itt-ott — sajnos — más katolikus hívő is szinylődik anélkül, hogy az egyház vele is éreztetné teljes szigorát. Ez az egyik bökkenő, amin sokan megütököznek. Csakhogy tegyük egy kis különbséget az ilyen ágyasság és Paál tanár esete között. A többi titokban rabja vétkes szenvedélyének és nem kérkedik vele ország világg előtt. A brassói tanár azonban, miután előzetesen a középületen kifüggesztett hirdetésben föl lett hiva erre a nagy közönség figyelmé, ünnepies formák között, tanuk előtt, eskü alatt kötelezte magát ilyen viszony megkezdésére és föntartására. Kérem, ez nem egyszerűen véték, bűn, hanem botrány; botrány, a melyről megvan írva: jaj annak az embernek, ki által a botrány történik! Hány ember szív szűz dohányt és nem gyűlik meg a baja az állammal?! De ha valaki sippal-dobbal hirdetné az ezen tilalmi törvény végrehajtására rendelt közegek füle hallatára, hogy neki ennyi meg ennyi államilag tilos dohánya van, nem követne-e el kötelességmulasztást az a pénzügyőr, ha büntetőleg nem lépne föl a kérkedő ellen?

A másik jogtalanság, ami állítólag érte a szomorú hírnévhez jutott tanárt, abban rejlik, hogy egyszerre alkalmazták nála a legkeményebb büntetést, mellözve az enyhébb fokozatokat. Könnyű érv kínálkozik ott a tanár ur barátainak Paál amaz eljárásában, hogy hiszen ő kérte az egyházi áldást polgári frigyére, csakhogy ezt megtagadták tőle. Egyszóval a tanár jó szándéka, jó akarata nem tette jogosulttá a legnagyobb fokú szigorat, amelynek talán határozott rosszakarata ellenében helye lett volna. Csakhogy mily felületes egy okoskodás?! Tegyük föl, hogy a tanár ur átaludta az utóbbi öt-hat esztendő, nem tud semmit az egyházpolitikai harcokról, de ha tényleg komoly szándéka volt a templomban is megáldatni a frigyét, bizonyára elment a plebániára bejelenteni chaját és előterjeszteni a kérelmét. Nos, ha az ott kétségkívül megkapott fölvilágosítás dacára is megkötötte a polgári házasságot, akkor már csak nyilvánvalóvá lett a megátalkodott rosszakarata az egyház ellen, akkor már eretnekké lett.

Ilyen körülmények között katolikus püspök minden hazafisága mellett sem cselekedhetne másképen, mint Majláth püspök cselekedett. Ha így nem jár vala el, nem lett volna hű sáfárja Krisztusnak, aki a bárányok őrizését bizván rá, kötelességévé tette, hogy a nyájból tartsa távol — a farkasokat.

Nem térhetünk messze az igazságtól, ha azt állítjuk, hogy nem is annyira az eddig ismeretlen tanáron esett meg a liberális sajtó szive, hanem azért hullat keserves krokodilus-könnyekeket, mert kudarcot vallott — kedvelt polgári házasság.

Dr. Patássy.

H I R E K.

Hódolat a király előtt. A főváros azon alkalomból, hogy a felség tiz szobor készítését rendelte el saját pénztárának a terhére, hódolatának és a trón iránt való törhetlen ragaszkodásának kifejezést akart adni. E végből hódoló föliratokat készített, melyeket e hó 18-án a főváros közgyűlésének megbízásából egy küldöttség nyújtotta át a királynak. A küldöttséget **Márkus József** polgármester vezelte. A király a küldöttséget igen kegyesen fogadta s biztosította, hogy a főváros érdekeit mindenkor szívében fogja viselni.

Majláth püspök adománya. Majláth Gusztáv gróf az új erdélyi püspök nagy örömet szerzett a mezőbáti katolikus híveknek. Régi kápolnájuk helyett, a melyet elárvereztek, a főpásztor új templomot épített az egyház telkén, a melyet **Dessewffy Anna** uró ajánlkozott. Től is hivta már a püspök az egyházközséget, hogy a templom terveit s költségvetését hozzá mielőbb terjessze föl. Az építkezést már a tavasszal megkezdik. A mezőbátiak lelkes hangú föliratban köszönték meg a főpásztor nagylelkű ajándékát.

Tizezer forintos oltár. **Sujánszky Antal** c. püspök, főkáptalani nagyprépost Jézus szent szívének az esztergomi bazilikában oltárt emelt tizezer forintnyi költséggel. A remek kivitelű oltárt, mely **Kiss György** szobrászműve, a múlt héten szentelte föl **Eltizár József** püspök, mire **Sujánszky** elsőnek mondott misét az általa emelt oltárnál.

Szentlélek kegyelme Kun-Halason f. évi október 10-dikén **Sütő Mária** az ev. ref. felekezettől szent egyházunk kebelébe tért vissza. A sz. hitvallást ft. **Veber István** helyi buzgó plebános ur kezébe tevő le, aki az áttérthez s a templomot zsufozásig betöltő hívekhez igen megható, lélekemelő szent beszédet mondott. Így csak a folyó évből s az előző években többszörös s több izbeni visszatérések által szent hitünk él s megszilárdul, a tanítás által terjed s a visszatérések által e földön is benépesül Isten országa.

Szobor Lévay Imrénének. A budapesti katolikus kör új palotájának dísztermében szobrot szándékozik állítani nagynevű alapítójának, **Lévay Imrénének**, hogy a felállítandó emlék hirdesse dicsőségét, őrizze emlékét, magasztalja érdemeit annak a férfinak, ki egyik legelső előharcosa volt a katolikus egyleti életnek s ki ezen a téren örökre emlékeztető működésével annyi érdemeket szerzett magának. Minthogy pedig **Lévay Imre** nemcsak a Budapesti Katolikus Kör megalkotója volt, de az ő nevéhez van hozzá fűzve hazánkban a kath. körök eszméjének tulajdonképeni megvalósítása is, ő indította meg legelsőnek nagyobb sikerrel, szélesebb eredménnyel a kath. egyesületi tevékenységet hazánkban: a budapesti kath. kör óhajtaná, hogy a felállítandó emlék nemcsak a budapesti kath. kör soha el nem muló halálának és tiszteletének kifejezője legyen, hanem hirdesse az összes magyarországi kath. körök és kath. egyesületek elismerését, tiszteletét a „kath. körök atyja“ **Lévay Imre** iránt. A budapesti kath. kör tehát e szempontból kifolyólag bizalommal fordul az összes magyarországi katolikus egyesületekhez, a katolikus egyesületi élet minden barátjához, hogy állérral járuljanak ő is **Lévay Imre** szobrának felállításához, hogy a felállítandó emlékmű az összes katolikus

egyesületek halálának és tiszteletének hirdetője legyen. A „katolikus körök atyjának“ Magyarország összes egyesületei állítsanak emlékjelet. — Minden e célra szánt összeg a budapesti katolikus köröz küldendő.

Gyöngyösi gyöngyök. **Kemény János** gyöngyösi városi tanácsos hivatalában olyan nagy rendetlenséget találtak, hogy a főispán elrendelte hivatalától való felfüggesztését. Egyben fegyelmi vizsgálatot rendelt el a főispán **Balog Gyula** gyöngyösi polgármester ellen. A képviselőtestület fel is függesztette állásától **Kemény** tanácsost, mire a fegyelmiel megítisztelt polgármester — mint lapunknak jelentik — a felfüggesztett tanácsos hivatalába karhatalmat rendelt ki az iratok átvétele céljából. De csak kedélyesen igazgatják ezt az országot!

Halálozás. **Németh Gellért**, a Magyar Néplap társ-szerkesztőjét súlyos csapás érte. Edes atyját magához szította a Mindenható. A meghaldogult a keresztény családapának igazi példaképe volt, kinek legnagyobb gondját az képezte, hogy gyermekeit az Isten félelmében nevelhesse föl. Temetése a múlt pénteken volt Pápan. Az örök világosság fényeskedjék neki! Kedves barátunk pedig találjon vigaszt az őt tisztelők őszinte részvételében s az egyház azon tanításában, hogy az elválás csak ideiglenes.

Szomorú hír Munkácsyról. A világhírű magyar festőről megrendítő híreket hoz a táviró **Luxemburgból**, a hol már hónapok óta él elborult elmével. A hidegvíz-gyógymód, a melynek tavaly vetette alá magát, csak látszólagos javulást hozott neki. Könyvezete, a mely szeretettel ápolja, folyton bitt ugyan abban, hogy teljesen fölépül, de az orvosok állandóan sulosnak tartották állapotát. Aggodalmuk most valóra vált. A lángeszű mester lelke az utóbbi napokban végleg elborult. Nincs többé még csak reménység sem arra, hogy valaha még kigyógyuljon. Orvosai is lemondtak róla. **Munkácsy**, a ki már hetek óta tompa kábultságban, szóltanul töltötte napjait, tegnap hirtelen megváltozott. Heves dühöngési roham vett rajta erőt. Orvosai a kik folyton mellette vannak, alig tudták megfékezni a szerencsétlen embert. A dühöngési rohamok később is ismétlődtek, és az orvosok most már el vannak készülve a legrosszabbra. Magyarország és az egész művielt világ mély megilletődéssel fogja fogadni ezt a szomorú hírt, a melyet — sajnos hamar követhet egy szomorubb.

Hetven évig szerzetes. **Eperjesről** írják lapunknak, hogy **Baraklyár Xistus** szent **Ferenc** szerzetének tagja, október 11-én ünnepelte meg hetvenedik évfordulóját annak, hogy a szerzetbe lépett. — **Baraklyár Xistus** istenfélő, polgári szülők gyermeke 1811. évben született, a kereszttségben **József** nevet kapott; elvégezvén gimnáziumi tanulmányait, 1827-ben belépett **Szent Ferenc** rendjébe, a hol felvett m. gára a szerzetesi ruhát, **Xistus** szerzetesi nevet kapott. 1834-ben nevezték tette ki **Szinye-Lipőcra** lelkésznek, hol 1884-ben tartotta meg aranymiséjét, kerületi lelkesztársai rendtársai és kegyurasága jelenlétében, a mikor a kitünő férfit lelkész-kollégái megérdemelt óvációban részesítették. Ugyanebben az évben a mi felséges apostoli királyunk is elismerte érdemeit, feldiszipvén őt a koronás aranyérdemkeresztel; 1892-ben töltötte be **Szinye-Lipőc** 50 éves működését s 1893-ban saját kérelmére és a kissebeni esperesi kerületnek — melyhez **Szinye-Lipőc** tartozik — nagy sajnálkozására, állandó nyugdíjjalpotba helyeztetett. Nyugdíjaztatása óta a **Szent Ferenc** rendiek eperjesi társházába vonult, hol hosszú, áldásdus működésének fáradsalmait pihenni ki.

Kimutatás. Nyulason, Mosonmegyében tervezett Szent-Szív templomára begyűlt az utolsó kimutatása szerint: 7070 frt 40 kr.

Ebbez újabban a következő kegyes adományok járultak:

Győrből ns. dr. Ciesswein kanonok ur sz. misékre 17 frt 90 kr. Kisboldogasszonyból N. N. egy példány „Mi könyvünk”-ért 1 frt 80 kr. Tüskevárról Veszprém m. Szabó János 1 frt. Szokolcáról Prókopius Sándor 50 kr. Nyuláról id. Tischler Pál 1 frt. Olfertórium 1 frt 7 kr.

Tehát az építési alap jelenleg 7093 frt 67 kr.

Isten fizesse meg!

Nyulason, 1897. okt. 17.

Házay Lajos plebános.

„Reménységünk” az Oltáriszentség képes havi folyóirata. Ara egy évre 80 kr. (12 füzet, ima és kép mellékletek.) Az I-ső évfolyam 60 kr. Rendelhető Varga Mihály karkáplánál Vácson.

A fiuknak és leányoknak a legmelegebben ajánljuk Dolinay Gyula régi író „Hasznos Mulattató” és „Lányok Lapja” c. pompás ujságait. Becsületes, keresztényi vallás erkölcsöket tanul ezekből az ifjuság. Aztán mindkét lapnak ingyen melléklete is van, még pedig a „Boldogság Könyve”, melyből az ifjuság azt tanulja meg, hogy kell élni, hogy kell az élet küzdelmei középett helyünket megállani. Bizvást elmondhatjuk, hogy ennél hasznosabb, ennél kitünőbb olvasmányt még nem irtak az ifjuságnak és leányoknak. A legérdekesebb az, hogy e hasznos válatokat hitelben, utólagos fizetés mellett is meglehet rendelni, mint az mai számunkban a hirdetésből kitűnik.

Egyházi szerek, templomi zászlók és lobogók stb. bevásárlására ajánljuk GAVORA JÓZSEF egyházi szerek műintézetét Budapest IV., Molnar-utca 11. a Kath. kör palotájában.

KELETI J. kötszerész ur hirdetésére felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

Treszkony Mihály gazdasági gépgyárát ajánljuk t. olvasóink figyelmébe, a hirdetése ugy a mult, mint következő szá munkban olvasható. Megrendelések Nagy-Bicske Trencsénm. cím zendők.

Sz. Ráfael főangyal.

Október 24.

Kilenc karát különböztetjük meg az angyaloknak. Legfőbb rangban állanak a Szerafok. Ezek után következnek a Kerubok, trónok, fejedelemségek, uraságok, hatalmasságok, erők, arkangyalok, végül az angyalok.

Az angyalok a kevésbé fontos dolgokat hirdetik, az arkangyalok a legfontosabbakat. Az erők Isten szavása csodákat és jeleket művelnek. A hatalmasságok a sötétség szellemeinek parancsolnak. Azuraságok az alsóbb rendű szellemek fölött uralkodnak. A trónok mintegy bírótársai Istennek. A kerubok bölcsesség, a szeráfok szeretet által tűnnek ki.

Sz. Ráfael az arkangyalok közül való. Az ó-szövetségi szentírásban, Tóbiás könyvében olvasunk róla.

Tóbiás a többi zsidókkal együtt az asszíriai fogságban sinylődött. Zsidó társait vigasztalta. A betegeket ápolta, a halottakat eltemette. Ha nappal nem temethetett, a házban rejtegette a halottakat és éjjel temette el. Még az ebédől is fölkelte és ment a halottat eltakarítani.

Egy alkalommal temetés után fáradtan a ház fala alá dőlt és aludt.

A ház eresze alatt fecske fészkelte. A fészekből meleg fecske szemét hullott Tóbiás szemébe. Tóbiás ettől megvakult. Felesége gunyolta, hogy ime, mi haszna jó cselekedeteinek? de Tóbiás békével türt; feleségét és fiát is türelemre intette.

Isten e megvakulással csak próbára tette Tóbiást. Tóbiás a próbát derekasan kiállta. Isten visszaadta szemévilágát s őt Ráfael arkangyal meg is vigasztalt.

Mikor Tóbiás még jobb napokat élt: pénzt kölcsönzött az egyik rokonának, Gábelnek, Ráges városban. Utóbb azonban Tóbiás szegény sorsra jutott. Ekkor a Gábelnek kölcsönzött pénz hiányát nagyon érezte.

Előhívta azért fiát, akinek szintén Tóbiás volt a neve; meghagyta neki, menjen el Rágesbe, Gábelhez és kérje tőle vissza a neki kölcsönzött pénzt. Hogy pedig Gábel csakugyan visszafizesse a pénzt, az öreg Tóbiás átadta fiának Gábelus keze irását.

De Ráges messze volt. Az ifju Tóbiást szülei magánosan nem merték utnak bocsátani. „Menj el, monddak azért neki, és keress magadnak valami hü férfit, aki elmenjen veled bizonyos fizetésért.”

Tóbiás kiment. Szép ifjut talált felővezve utra készen.

Tóbiás kérdé az ifjut: „Honnét való vagy? jó ifju!”

„Izrael fiai közül való”, mondá az.

„Tudod-e az utat, mely médusok országába viszen?”

„Tudom és annak utain gyakorta jártam és atyámfianál Gábelusnál tartózkodtam ki Rágesben, a médusok városában lakik, mely az Ekbatana hegyén fekszik.”

Az ifju Tóbiás örömmel sietett atyjának jelenteni, hogy talált már utitársat. Az öreg Tóbiás elcsodálkozott s magához hívatta az ifju utast. Ez midőn belépett a házba mondá.

„Örömmöd legyen neked mindenkoron.”

„Milyen örömmöd lehet nekem? kérdé az öreg Tóbiás, ki sötétségben ülök és az ég világosságát nem látom.”

„Légy erős szíveddel, közel vagyon, hogy meggyógytassál az Istentől,” felelé az ifju.

Az öreg Tóbiás kérte az idegent, legyen gondja fiára, majd visszajövet megfizet neki. Kérdé még őt: melyik nemzetségből való legyen?

Az idegen biztosítá Tóbiást, hogy egészségben fogja visszahozni a fiut. Kilétére vonatkozólag pedig így szólt:

„Én vagyok Azariás, a nagy Ananiásnak a fia.“
Az öreg Tóbiás áldásával azután, hogy az utra elkészültek, el is indultak.

Az első nap midőn Tigris folyóhoz értek s az ifju Tóbiás a folyóban lábait mosta, nagy hal rohant rá. Tóbiás megijedt, de társa bátoritá, hogy ne féljen, hanem huzza ki, bontsa fel, vegye ki szivét, epéjét és májáját és tegye el orvosságul.

Tóbiás tudakolá, miféle erajók lenne ez orvosságoknak.

„Szívének egy részét, — felélé az ifju — ha szénttűzre teszed, annak füstje elkerget mindennemű ördögöt akár féfutól, akár asszonytól, úgy, hogy többé azokhoz nem megyen.

És epéje használ a szemek megkenésére, melyeken hályog van.“

Ekkorantba értek. Tóbiásnak egyik rokona lakott itt Rajnel feleségével és leányával, Sárával.

Az ifju mondta Tóbiásnak, hogy keressék fel a rokont s hogy Tóbiás vegye feleségül Sárát.

Tóbiás ez utóbbtól félt, mert úgy halotta, hogy Sárának már 7 férje volt s mindegyiket megölte az ördög, mindjárt a házasság első napján.

Az ifju azonban kioktató Tóbiást, mért ölte meg az ördög azt a 7 férjet s mit tegyen Tóbiás, hogy ő megmentse életét.

Az a hét férfi úgy háziasodott, hogy az Istent maguktól és elméjükből kirekeszse és fajtalanságát úgy kövesse, mint a ló és öszvér kiknek nincs értelmök:

„De te, mondá tovább — mikor elveszed őt, bemenvén a kamarába, három napig tartóztatd meg magadat tőle és semmit egyebet ne művelj, hanem csak imádságokban foglalatoskodjál vele. Azon éjjel pedig, meggyújtván a hat májját, elűzetik az ördög. Masodik éjjel pedig a szent páriák társaságába bocsáttatol. Harmadik éjjel pedig áldást nyersz, hogy töletek egészséges fiak származzanak. Elmelván pedig a harmadik éj vedd el a szüzet az Ur félelmével a fiak szeretetétől viseltetvén inkább, mint a bujaságtól, hogy Ábrahám ivadékán áldást nyerj a fiakban.“

Az ifju és Tóbiás csakugyan betértek Rajnelhez, aki egész családjával nagyon megörült, mert az öreg Tóbiást, mint rokont ismerte és tisztelte, de tisztelte Tóbiást jó cselekedetei miatt az egész zsidó nép. Azorban Rajnel megijedt, mikor Tóbiás Sárát feleségül kérte. Attól félt, hogy az ördög Tóbiást is meg fogja ölni. Az ifju megnyugtatózása végre beleegyezett a házasságba.

Tóbiás az ifju figyelmeztetése szerint cselekedett. Az első éjjel tüzre tette a hal májját. Ekkor az ifju megragadta az ördögöt, úgy, hogy az nem bánthatta Tóbiást. Tóbiás pedig és Sára imádkozva töltötték el az éjjel a másodikát is, a harmadikat is.

Rajnel nagyon megörült, hogy Tóbiás sem jutott az előbbi férjsk sorsára. 2 hétig magánál tartotta Tóbiást. Az ifju ezalatt Tóbiás kérésére felkereste Gabelust, átvette tőle a pénzt, visszaadván neki keze irását és magával vitte őt Rajnelhez, aki nagy vendégséggel ülte meg Tóbiás és Sára menyeközjét.

Gabelus nagyon megörült, hogy láthatta, annak a jó Tóbiásnak fiát, megáldhatta a fiatalokat és azok családját.

A két hét leteltével Tóbiás feleségével, Sárával, ennek szolgálival, szolgálóival, az ifjuval és egy nagy nyájjal visszaindult szüleihez.

Utközben az ifju meghagyta Tóbiásnak, hogy a hal epéjével kenje meg atyja szemét.

Az öreg Tóbiás és felesége Anna nagyon aggódtak fiuk miatt, mivel az a menyeköz miatt az előre kiszámított idő alatt, vissza nem tért. Annál nagyobb lett azután örömük, mikor ismét láthatták őt, feleségét s mind amit magával hozott.

A fiatal Tóbiás az ifju utasítása szerint a hal epéjével megkenete vak atyjának szemét és az visszanyerte szeme világát.

Tóbiás az öreg, nagy örömeben a Gabelustól hozott pénz felét az ifjunak ajánlotta fel jutalmul, de ez akkor kijelentette, hogy neki pénzre szüksége nincs, mert ő az Urnak egyik angyala: Rafael fel is hívta mindnyájukat, hogy áldják az ur Istent, mert sok jót tett velük. De biztosította is az öreg Tóbiást, hogy minden jó cselekedete tudva van Isten előtt.

Miután pedig magát így kijelentette volna, eltűnt. Az egész háznép pedig három órán át dicsőítette s magasztalta az Istent.

Ráfael mint kísérőjét, utitársát Tóbiásnak, az utonjárók pártfogójául tiszteljük. Utazásainkkor az ő oltalmába ajánlunk magunkat.

E főangyal tisztelésére az egyház küön zsolozsmát és sz. mise imádságot rendelt.

Tiszteljük őt és kérjük, hogy földi zarándoklásukban mindenkor hű kísérőnk legyen!

Sz. Alajos társulata.

Sz. Alajos iskola menet, a templomba tért be. Iskola és templom. Megegyezik-e a kettő egymással?

A vallás és közoktatásügyi miniszter ur 1897. július 14 én valamennyi kir. tanfelügyelőseknek meghagyta, hogy utasítsák a községi és allami tantestületeket, hogy a tanulóknak fölött, mikor azok valahol kötelességtől tömegesen megjelennek, mint pl. isteni tisztelen, kellő felügyeletet gyakoroljanak.

Mikor tehát a tanulók templomba mennek, a tantestületeknek kötelességök, vagy legalább az egyes tanítóknak, őket a templomba kísérni és ott rajok felügyelni.

A nm. vallás és közoktatásügyi miniszter ur tehát nem lát egymással hűdi lábon álló ellenséget az iskolában és a templomban. Nem ellenzi, nem rosszalja, hogy a tanulók templomba járnak; ellenkezőleg azt kívánja, hogy a tanulókkal együtt a tanítók, a tanárok is jelenjenek meg a templomban; megkívánja pedig ezt még a nem katolikus, hanem allami és községi iskolák tanítóitól és tanáraitól is.

Milyen iskolába jársz? kedves ifju? Katolikusba, községibe, államiba, vagy milyenbe?

Akármiilyenbe jársz is, katolikus vagy te mindenütt és mint katolikusnak kath. kötelességeid vannak mindegyik iskolában.

E kath. kötelességeid egyike, hogy vasár- és ünnepnapon sz. misét hallgass; másika pedig, hogy a szentségekhez járulj.

Ha e kötelességeidet nem teljesíted, su'yosan vétkezel, halálos bünt követsz el.

Ne véd, hogy csak a kath. iskola tanulója vétkezik, ha a vasár- és ünnepn pi sz. misét elmulasztja, vagy ha a szentségekhez nem járul. Vétkezik a nem kath. iskola tanulója is; mert hiszen az se barom. Annak is van halhatatlan lelke. Azt is számon kéri a mindenható és örök Isten.

A barom nem jár istentiszteletra. A baromnak nincs vallása. Az felekezetlen. Az se nem katolikus, se nem lutheránus, se nem kálomista, se nem zsidó,

se nem mohamedán, mert az barom; hite, öntudata, meggyőződése nincs.

Az ember, az ifju azonban nem barom. Neki öntudatának, meggyőződésének, hitének kell lennie, és e hitét tetteleg ki is kell mutatnia, meg kell vallania. Megvallja pedig, ha az istentiszteleteken részt vesz, ha templomba jár.

Szerkesztőség üzenetei

Kun-Sz. Márton. Azzal nem tuntejük ki ama silány ujság hazudozó szerkesztőjét, hogy szóba álljunk vele. Nem akarunk elpiszkolódni. Az olyan fráterekkel csak Talányi urék érintkezhetnek veszedelem nélkül. Hisz aki templomba szokott járni, az ugys tudja, hogy az ipsze cudarul föllent. Aki pedig templomba nem jár, az csak hadd öltögesse a nyelvét. Annak örülünk mi, ha nem diésér. — Szombathelyi Ujság. Amint lapunk tere engedé, lehetőleg terjedelmesen hozzuk. Azt hisszük minden fontosabb nyilatkozat megvan benne. — Szocialista Budapest Levél nem jól átrészalta. Azt hisszük a jegyzet írójának szól, ki azt üzeni, hogy hiába fenyegetdik drhajkodással, nem fogja a visszafeszíteni autót, hogy a hitvánv zsidó szocializmust, melynek egyedüli célja a kereszténységet lerombolni s a keresztet eltíporni a magunk undokságában több-zöröen be ne mutassa. — P. J. S. Kövesd Iparigazolványt a szolabirci hivatal állit ki. — Ifj. K. P. Szatmár-Cseke. Még nem olvashattuk D. L. N.-Sálló. Azt is meg kellett volna írni, hogy ki volt s hol lakott az a dr. K. P. — W. J. Tafa. A kereskedők utazóira, kik folyton járnak, mióta a szövetkezeti boltok szaporodnak s a központi áruakartát fölállítottuk, s erővel kötnék portékájukat a boltosok nyakára, ne adjanak semmit se, sőt szóba se álljanak velük. — R. L. P. Miske. Mindet összel. Csak a tanítókat a szünidőben. — F. E. Paári. A szolgabírótság segíthet. — S. J. Uj-Sallya. Más is bejelentheti az apa akadályoztatása esetén, de ha a bejelentés elmarad, első sorban az apát veszik elő. Aláírás ekkor nincs. — K. I. Pusztá-Somorja. Az osztrák kereskedő jegyzéke megkaphatja akármelyik bécsi könyvkereskedőnél, a magyarok jegyzéke pedig Budapesten szerezhető meg. — Sz. G. Sz.-Lőrinc. Ostoba lári-fári. Hogy lehet ily képtelen bambaságnak hitelt adni? — D. I. Vághosszufalu. Azt írja, hogy némely kiskereskedő azért nem vesz Budapesten, hanem kisebb vidéki városban, mert Budapest messze van. Semmit se ér e kifogás. Nem ér semmit, mert ha igaz is, hogy például önök közelebb találják Nagyszombatot vagy Érsekújvárot, — de hát mondja meg nelem, hogy az a nagyszombati vagy érsekújvári kereskedő a cikkeit talán maga csinálja? Nem ugy veszi ő is Budapesten? Tehát mégis csak innét kerül ki. Ha nem rendel meg Budapesten, hát megrendeli az a másik kereskedő, akitől ön is vásárol. Minden második héten közölni fogjuk, kik vásároltak a központi áruakartárból, hogy lássa a nép, melyik bolt az, melybe bizalommal mehet. — Tamási Ugyan kérem, nem rendezekünk ám annyi idővel, hogy ráérnénk két ives leveleket olvasgatni. — Néppárti Pécsert. Nevtelen sorokat nem vehetünk figyelembe. — Kárász és Vékény hitelszövetkezet. Iparigazolványt kell váltaniok a szolgabírótól. Akkor nyithatnak boltot. Árucikkeket pedig hogy ne kaphatnának a központi raktárból? Hisz egyre hirdjük és ajánljuk. — K. Gy. Gyula-Jovánca. Hát az önök kezelőjét is fölígatta az a cikk, melyet az ozoriakról írtunk? Ab, érdeskes! Sőt több. Gyanus. Ennek okának kell lenni, mert ok nélkül semmi se történik. Legyen nyugodt, meg tudjuk az okát. Önöket csak arra figyelmeztetjük, jól figyeljenek meg mindent. Érdekes levelét elteesszük. Még hasznát vehetjük. — Bátor-Keszi. Amelyik ker. kereskedő rosszabb a zsidónál, hát azt ne keressék, meg, míg észre nem jön. — Á. I. Dunaszerdahely. A lap megy. — M. S. Németh-Ürög. Tehé helyen dőcög. Pedig kár. Van benne néhány jó gondolat. — Sch. J. Laskafalu. Igaz. Kikerülte a figyelmünket.

A kiadóhivatal üzenetei.

F. L. Ó-Kanizsa. K. A. S. Endréd. U. L. Kölesd. C. S. Felső-Iregh. N. J. Szöllös. Pénzüket megjött. — V. Gy. Győr. Előfizetése 1898 május végén jár le. — F. J. Marosvásárhely. Előfizetése 1898 szept. végén jár le. — S. J. Uj-Gyula. Tartozása ez évre 50 kr. — B. I. Néma. Előfizetése dec. végén jár le. — I. J. Tornóc. Rendben van. — K. I. Travnik. Hátraléka ez évre még 50 kr. — J. J. Ruttka. Előfizetése 1898 március végén jár le.

Budapesti piac.

Gabonaplac. *Buza*, bányási 00—00— Tiszavidéki 12.20—12.85 Pestvidéki 12.50—12.80 Fejérmegyei 12.25—12.90 Bácskai —.90—

Rozs 8.40—8.55

Árpa 5.80—6.15

Zab 6.20 6.45 frt.

Kukorica 4.80—5.10.

Moharmag 6 frt. — *Kendermag* —8.50 frt. — *Mák* 26 frt.

Mind 100 kilónkint. *Vörös lóhere* 38—46 frt.

Sertésüzlet. Az árak emelkednek. Árak: Szerbiai 54 $\frac{1}{2}$ —56 kr. tiszta súly szerint kilogrammonkint.

Élelégek. *Kukorica* 5.20—5.30 frt.

Élelmiszerek. *Tojás*, a hűvös időjárás miatt javult. Ládában 1440 darab első minőségű 34—35 frt. Másodrendű 31—32 forintig. — *Baromfi*: Hizott libák 4.30—6.00 frt, etetett libák 2.30 2.60 frt, csirkék 00—10 kr. kirántani való csirke 75—85 kr, sütni való csirke 90—1.20 frt, hizott kacsa 1.20—1.60 frt. vágott libák 4.50—6.50 Mind páronkint nagyban.

Zöldség: *Sárgarépa* 100 kötés 50 kr.—5 frt. Sárgarépa méternkint 6—7 frt. *Petrezselyem* 100 kötés 50 kr. — 5 frt. *Petrezselyem* méternkint 6—7 frt. *Zeller* 100 darab 4.40—2.50 frt. *Zalarábá* 50—80 kr. *Vöröshagyma* 100 köteg 80 krtól 5 frt. *Foglagyma* 6—10 frt. *Vörösrépa* 100 darab 40—120 kr. *Fejéskáposzta* idei 100 darab 1—3.50 frt. *Kelkáposzta* 100 darab 50 krtól 1.20 forintig. *Burgonya*, rózsaszínű, métermázsánkint 1.65—2.50 frt. *Fekete retek* 100 darab 20 krtól 1 frt. *Uborka nagy*, salátának való 1 darab 1—2 kr. *savanyítani való* 100 drh. 25—50 kr. *Tök főző* 100 drbja 2—4 frt. *Zölábab* kilogrammonkint 4—8 kr. *Zöldborsó* hüvelyes, olasz, kilogrammonkint — kr. *Zöldborsó fejített*, liter 20—35 kr. *paradicsom* kilogrammonkint 8—15 kr. *spárga* 1 kilogramm — kr. *levesbe való spárga* — kr. *zöldpaprika* 100 darab 8—35 kr. **Zsíradék.** A zsíradék a magas sertésárak miatt 1 frttal emelkedett. *Kilója* 60—61 kr.

Széna, szalma, takarmány. *Jobb és elsőrendű széna* 1.70—2.40 frt. *Herszéna* — frt. *Zabbükköny* 2—2.20 frt. *Alomszalma* 40—80 krig *Zsuppszalma* 1.50—1.60 frt. *Szeeska* 2—2.30 frt. *Muhar* 1.80—2.40 frt. *Rozs* 8.40—8.60 frt. *Árpa* 5.80—6.50 frt. Mind 100 kilónkint.

Marhavásár. *Gazdasági és tenyészmарha.* A marhavásár igen lassu hangulatban folyt le. Árak: *Elsőrendű jármos ökör* 325—360 forint páronkint. *középmínőségű jármos ökör* 82—2.20 forintig páronkint. — *Vágómarha.* A vásár forgalma nagyon élénk volt. Az árak emelkedtek. Árak: *Hizott magyar éstarka ökör* jobb minőségű 28—35 forintig. *Közép minőségű* 24—27.50 forintig. *Alárendelt minőségű* 21—25 forintig. *Jobb minőségű magyar és tarka tehén* 21.50—26 forintig

Juhvásár. A vásár kedvezőtlen irányzat mellett folyt le. Áraki elsőrendű (kiviteli) birkákért 12—15 forint. *Jóminőségű anyabirkákért* 12—16 frt. *frt. páronkint. Jó minőségű kiviteli (ürü) birkákért* 20—23 kr. kilogrammonkint, élő súly szerint.

Lisztüzlet. Az üzlet irányzata nyugodt volt. A múlt het magas árak még emelkedtek estek.

0	1	2	3	4	5	6
19.10	18.70	18.30	18.—	17.80	17.20	16.80
7	Korpa		finom	goromba		
14.90			4.50	4.30	100 kilónkint.	

Hüvelyesek és termények. *Bab*, nagy fehér s kis gömbölyű: 7.75 frt barna 6.50—7.75 frt törpe 8.75—9 frt. — *Lencse*, 5—7 frt. — *Borsó* 7.50—9.50 frt. — *Köles* 5.60—5.70 frt. — *Kása* 10—11. forint.

A szerkesztésért felelős: **Lepsényi Miklós.**

Cs. és kir. osztr. magyar és belga kir. szab.

Kittüntetett Brüsszel 1893-ban aranyérem és díszokmányjal. Keleti-féle cs. és kir. szabad. sèrvkötő

orvosi tekintélyek véleménye szerint a legtekintetesebb ezen nemben; nem csuszlik, nem gyakorol kellemetlen nyomást és eltávolítja az éjszeri szerkezeténél fogva az eddigi sèrvkötők hiányait.

Ára: egyoldalu 6 frt. ketoldalu 12 frt.

Gyáramban készülnek ezenkívül: nőilabak, műkezek, műleges fűzők, egyenestartók, járó- és nyújtógépek, gummy görccsérhársnyak stb. Megrendeléseket pontosan eszközözl.

KELETI J.
kötőszersz és orvosi-sebészeti műszersz
BUDAPESTEN,

Főüzlet és sèrvkötészeti műhely:

IV. kerület, Koronaherczeg-utca 17. szám.

Gyár: Rostély-utca 15.

nagy képes millenniumi árjegyzék ingyen, zárt borítékban.

Horváth István és József
mezőgazdasági, varrógépek órák és óralánczok gyári raktára
BERHIDÁN.

Ismeretes, hogy a budapesti czégek a magas lakbér és adó miatt drágán vannak kényszerítve árucikkeiket eladni. Mi ki saját házukban állván, kiadásaink is kevesebbek, áruinkat pedig ép ott szerezjük be, hol a fővárosi czégek, czélunk pedig egyenesen az, hogy kevés haszon mellett nagy forgalmat érjessünk el, ép azért

azon kellemes helyzeiben vagyunk, hogy 6 évi jótállás mellett adhatjuk áruinkat a következő olcsó áron:
1 drb. családi Singer varrógép uszinos gumbóiyú záró szekrényvel, magas karu a legegánsabb kivitelben . . . . . 27 frt.
Ugyanez karika hajós szerkezetű . . . . . 48 „
Iparosnak Singer Modium . . . . . 36 „
Iparosnak legerősebb Singer . . . . . 43 „
Iparosnak legerősebb Singer karika hajós . . . . . 65 „
Iparosnak erős Hova . . . . . 40 „
1 drb. T. H. jegyű 3 késes elsőrendű szecsavágó gép nagy lendkerekekkel . . . . . 22 „
Ugyanez igen erős 4 késsel . . . . . 24 „

Zsebórák:

1 db. nikli remont. igen pontos járó, finom, sima fedéllel 1-es 2 fr. 50.-
Ugyanez legfinomabb nikkellel, igen erős . . . . . 2 „ 4 „
Ugyanez égetett tula . . . . . 3-as 5 „
Ezüst henger 6 köves 1 fedeli Remontoár . . . . . 4-es 5 „
Ugyanez 10 köves aranyozott kerettel Remontoár. 5-ös 6 „ 50.-
Égetett dupla tokos nikkellel tula rendkívül elegáns. Remontoár . . . . . 6-os 5 „ 50.-
Igen erős dupla tokos 15 köves Remontoár ánker. 7-es 10 „
Tula ezüst 15 köves Remontoár, ánker . . . . . 8-as 11 „
Ugyanez, legegáns, kiállítás aranyozott Remont. kultsai. O felsége aranyozott képével. . . . . 9-es 13 „ 50.-
Dupla tokos legerősebb Roccoco oxydált ezüst 15 köves, nehéz igen finom gazdag relief-gravírozással Remontoár . . . . . 10-es 18 „

Továbbá szállítunk előnyös ár és részletfizetés mellett is mindenféle 14 karátos arany férfi, női órákat és lánczokat, valamint fali lógó és inga órákat, nemkülömben mindenféle mezőgazdasági gépeket, malom berendezési czikkeket, a legjobbnak bizonyult telepán szállító peremetzőket, korács számszámokat, oliva és ásványi gépjárművek, és világhírű hírnévről örvendő Kossuth Lajos védjegyű angol acél kaszát 1 frt darabját.

Felkérjük tehát mindazon római kath. vásárlókat, kiknek e szakmába vágó tárgyakra szükségük van, s azt rom. kath. czégnél óhajtják beszerezni, kegyeskedjenek hozzánk fordulni levélileg, melyre rögtön kimértő válasz adatik és a rendelt tárgy azonnal a legalkalmasabban elküldetik. Meg nem felelő árut vissza cserélünk.

Hazafiai tisztelettel

Horváth István és József.

A Boldogság Könyve

24 füzetben, egy év alatt teljes lesz.

Ingyen melléklet a „LÁNYOK LAPJA“ és a „HASZNOS MULATTATÓ“ ifj. képes lapokhoz.

„Lányok Lapja“ Kizárólag ifjú leányok számára való képes újság. Imár 23 esztendeje, hogy a leánynevelésügy szolgálatában áll. Most októberrel kezdődik a 24-ik évfolyam. Szegény leányok, gazdag leányok egyaránt nagy lelki gyönyörűséggel szokták olvasni. Izról-izre magyar, hazafias és vallás-erkölcsi kedves és tanulságos közleményeit a legjelesebb írónők és írók írják. Lehetetlen elkezdeni, hogy értelmes ifjú leánynak e nagyon szép és nagyon kedves kis lap örömet ne okozna.

„Hasznos Mulattató“ A törekvő ifjuság kedvelt lapja. Októberrel a 26-ik évfolyam kezdődött. E nagy idő óta egyik nemzedék a másik után nőtt fel e lap olvasása mellett. Minden füzet tele van a legmodorbanban írott közleményvel és sok szép képpel. Iránya teljesen és tökéletesen magyar, nemzeti hazafias és vallás-erkölcsi. Örömmel olvassák ugy a különféle iskolák és tanintézetek növendékei, mint az iskolába már nem járók, mert igen jó barátot találnak e kipróbált régi jó ifjusági lapban.

A vallás és közoktatási m. kir. ministerium több ízben ajánlotta ugy a „Hasznos Mulattatót“, mint a „Lányok Lapját.“

A „Lányok Lapja“ és „Hasznos Mulattató“ 20 oldalra, 40 hasábra terjedő tartalmas füzetekben, havonként kétszer jelenik meg. Mind a két lapnak rendszeres mellékletét képezi a „Boldogság Könyve“, mely szintén 20 oldalra terjedő külön füzet. Tehát a megrendelő mindig kettős füzetet kap: magát a lapot s azzal a „Boldogság Könyvét.“ A kettő 60 ivnyi olvasmányt nyújt.

A „Boldogság Könyve“ Kincseket érő becses olvasmány. 24 fejezetre osztva, ezer jó tanácsos, ezer utbaigazítással szolgál, de nem tudományos elmékedéseket ad elő, hanem praktikus életből merített tapasztalatokat s igazságokat. Oly egyszerű, oly könnyen érthető nyelven s amyi közvetlenséggel szól, beszél, hogy az olvasót magával ragadja s okvetlenül gondolkodásra vezeti. Az ifjuság számára könyvek-könyve, okosság és bölcsesség kuforrása akar lenni e mű, melyet lehetetlen olvasatlanul hagyni annak, ki az életéről komolyan szeret gondolkodni.

A „Boldogság Könyve“ sem többre, sem kevesebbre nem terjed, mint épen 24 füzetre. Minden félreértés ki van zárva. Egy év alatt okvetlen be lesz fejezve s akkor pompás kötetbe lehet kötetni.

Ne legyen ifjú és leány, ki a „Boldogság Könyvének“ 24 bölcs tanításával meg ne ismerkednék. Itt az ideje, hogy az ifjuság kezébe ilyen művet is adjunk végre, melyből megaculhatják, miként boldogulhatnak az élet nagy vásárlásában és megismerhetik az élni tudás művészetét. Ime itt van!

Hogy vállalatunknak az ország minden részébe való elterjedését elősegíthessük, a megrendelést egyszerűsítettük. Előre fizetni nem szükséges. Csakis ezt a megrendelőjegyet kell aláírni. Erre kladóhivatalunk azonnal megindítja a füzetek küldését.

Az 1-ső és 2-ik füzet a „Lányok Lapjából“ és „Hasznos Mulattató“-ból, ugyszintén a „Boldogság K.-ból“ már megjelent.

Megrendelő-jegy.

Utólagos fizetés mellett megrendelem a „Lányok Lapját“ vagy a „Hasznos mulattatót“ a „Boldogság Könyve“ melléklettel együtt az okt.-dec. negyedévre 1 frtért. Ezért kapnom kell hat füzetet a lapból és szintén hat füzetet a „Boldogság Könyvéből“

Az 1 frt előfizetést csakis utólagosan hat hét múlva fizetem, midőn a lapból az 1., 2. és 3-ik füzetet s a „Boldogság Könyvéből“ is az 1., 2. és 3-ik füzetet megkaptam. Kérem tehát cimem alatt a pontos küldést.

Olvasható aláírás.

Lakhely, utolsó posta, utca, házsám.

Tessék levágni és 2 kros levélbéllyeggel a postaszekrénybe dobni.

RÉTAY és BENEDEK

ezelőtt

KRISZTA és TÁRSA,

miseruhák, egyházi szerek, zászlók és egyleti lobogók gyára,

Budapest, IV. ker., Lipót-utca 21. sz.

A nagymélt. és főtisztelendő Császa György kalocsai érsek és a budapesti oltáregylet egyedüli szállítói.

Ajánlják bőven felszerelt raktárakat, nevezetesen: miseruhákat, templomi zászlókat, tűzoltó-, iskolai és temetkezésegyleti, iparos-dalegyleti lobogókat, szentségtartókat, kelyheket, áldozató kelyheket, kereszteteket, füstölőket, oltárlámpákat, esillárokat, szobrokat, nagy választékban. Elfogadjuk stációképek és szentképek festését; oltárok, Mária-trónok, Krisztus-sírok és szószékek akármilyen rajz szerinti művészi elkészítését. Egyházi kélmék, esipkék, falfeszületek búcsújáró feszületek nagy választékban kaphatók raktárunkon. 36—52

Kívánatra készíttessék földünk bérmentve aranyoscséket, nikkelvas mintákat.

ORSZÁGOS MAGY. KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ-SZÖVETKEZET

BUDAPESTEN VIII. ker., József-körút 8.

Alakult 1894. évben. — Biztosítéki tőke 800,000 korona.

Elnökök: Teleki Géza gróf, Alekhük: Csávossy Béla. Igazgatósági tagok: Andrássy Géza gróf, Buja József, Sándor, Dessewffy Arisztó, Fehérvári Imre, Fehérvári Gyula, Fehérvári Kálmán, Szilassy Zoltán, Szőnyei Zsigmond, Teleki Sándor gróf. Vezérigazgató: Szőnyei Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet folyton fejleszt a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegeződését vírtta ki magának az

Épület és átalány (pauzchaj) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé, a szövetkezet csak a tiszta díjakat számítja fel, a kincstári bélyeggel; minden más illeték ki van zárva.

A takarmányt és szalmás eleséget

a szövetkezet tetemesen olcsóbban biztosítja, mint a hazánkban működő bármely más biztosító intézet.

Tömeges tűzbiztosítás esetén az illető gazdaságoknak rendkívül alacsony díjat engedélyezünk; kis gazdaságok számára az egyszerűen egy csoportban, de külön ajánlottak terményeiket tűzkár ellen biztosítják, 10% csökkentéssel rés esőnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapestben, (József-körút 8 sz.) és a vidéken létesített ügyosztóságok.

A

1 kros
levélbélyeg
helye.

M. N.

„Boldogság Könyve“

„Lányok Lapja“ és „Hasznos Mulattató“ kiadóhivatala

Budapest,

IV., Kecskeméti-utca 13. szám.

Tessék levágni és 2 kros levélbélyeggel a postaszekrénybe dobni.

Nyomatott a „Szent Gellért“ könyvnyomdába Budapest, Práter-utca 44.

Surányi Szalonczukorka

legfinomabb minőségben 1 kgr. 2 frt. 2 kgr. 3 frt 50, 4 kgr. 6 frt, bérmentve utánvét mellett. Surányi Czukorkagyár

Nagy-Surány

Egy ház Eperjesen (Pozsonymegye) kocsma vagy mézártszéknek igen alkalmas, szabadkézből eladó, vagy 250 frt évi bérért azonnal kiadó. Al három szoba, konyha, pincze, jégverem, istálló és egy pajtából. A legforgalmasabb helyen van. Czim megtudható lapunk kiadóhivatalában.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legnagyobb kölcsön a valdói becsérték alapján 20-60 év közötti időre készpénzben. Birtokos félmondhat nem mondhat fel. Csakely kamattal tőke is törlesztetik. Lebonnyolítás 14 nap alatt. Konvertálás bélyeg- és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csak a telekkönyvi kivonat, kataszterív.

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,

Budapest, Váci-körút 39. Legnagyobb Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában, egyedüli, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlva van.

Vogel Máté,

„SZENTEK ÉLETE“

különös tekintettel a magyar szentekre.

Fordította:

Károly Alajos

Esztergom főmegyei áldoz r.

== Nagy negyedré. 760 oldal, 2 kötet. ==

Ára füzve 7 forint. — Vásonba kötve 9 forint. — 2 kötetbe kötve 10 forint.

Kiadóhivatalunk által megszerezhető.

Tyukszemben szenvedőknek

valamint akiknek szűnőesűk van

egy mindenhol található növényt, mely évek óta kitűnő sikerrel használt gyógyfűnek bizonyult, a mennyiben pár napi alkalmazás után töle a tyukszem örökre kivesz. Ajánl, s használati utasítást díjmentesen küld Deák Ferencz Budapest, Práter-utca 44. sz. (Válaszra 15. kros bélyeg melléklendő.)

Elismerő levél

Deák Ferencz urnál, Budapest.

22 évig szenvedtem a tyukszemfájdalmait, s hála az Istennek, becses utasítása szerint jártam el, tyukszemem nines többé, fogadja érte hálás köszönetemet Isten áldás és hosszú életet kívánva hogy még sok másokon is segíthessen maradok kiváló tisztelője. Sopron-Nyék 1897. február 22-én. Koles István vedkerületi erdősz.

Mélyen tisztelt Deák ur.

Örömmel tudatom önnel, hogy kezeimen levő őszszes szemőselem az ön utasítása folytán teljesen mind gyökereitől kihullottak. Szívemből kívánom, hogy tartsa meg az Isten Deák urat még igen soká a szenvedő emberiség javára. Maradok kiváló tisztelője Taktes Margit, Kecskemét 1897. febr. 24. Szolnoki hegyvárosszél 04. h. sz.

Makulatur papiros

m.-mázsánként 6 frt 50 krért kapható lapunk kiadóhivatalában.